

RECENZE ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ II/2024

OBSAH SEKCE

Marek Bočánek: BÖHM, O: <i>Videohry v kontextu právní úpravy hazardních her</i>	138
Jan Exner: PECHOVÁ, T: <i>International transfers of personal data outside the European union</i>	142
Štěpánka Havlíková: CIMRA, B: <i>Právní otázky vytěžování textů a dat nástroji strojového učení v komerční sféře</i>	147
Jan Hospes: PRUCKOVÁ, M: <i>Czech Cyber Deterrence: Legal Perspective</i>	151
Anežka Janoušková: KOLAČKOVSKÁ, L: <i>Právní aspekty telemedicíny</i>	155
Jakub Karfilát: HOLLÝ, A: <i>Software jako zdravotnický prostředek</i>	159
Anežka Karpjáková: HAMPL, F: <i>Regulace umělé inteligence v procesu úvěrového skóringu spotřebitele</i>	165
Tina Mizerová: SVOBODA, Š: <i>Riziko diskriminace při využívání AI technologií</i>	169
Pavel Ondřejek: HUDÍK, L: <i>Využití umělé inteligence při poskytování právních služeb. Příležitost nebo hrozba pro advokacii?</i>	172
Damián Palašta: VALA, B: <i>Copyright protection of artificial intelligence outputs</i>	178
Soňa Pospíšilová: SAMKOVÁ, N: <i>Digitalizace v oblasti státní správy v ČR</i>	185
Anna Chamráthová Richterová: ADAM, V: <i>Právo na přístup na sociální sítě jak2 nový "veřejný prostor"</i>	190
Pavel Štěpáník: NEKOVÁŘ, O: <i>Právní východiska státní části eGovernment cloudu</i> . 193	
Pavla Tloušťová: MARHÁNKOVÁ, K: <i>Poskytování právních služeb online</i>	197
Ondřej Woznica: FRÝŽELKA, V. M: <i>Autorskoprávní režim obsahu vytvářeného uživatelem ve videohře</i>	202
Petra Žikovská: HEINZEL, M: <i>Autorskoprávní aspekty vývoje a využití umělé inteligence (AI)</i>	205

BÖHM, O: VIDEOHRY V KONTEXTU PRÁVNÍ ÚPRAVY HAZARDNÍCH HER

MAREK BOČÁNEK¹

BÖHM, O: Videohry v kontextu právní úpravy hazardních her. 2024, diplomová práce, Masarykovy univerzity, Právnická fakulta, 133 s.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá právní kvalifikací fenoménu dnes běžně známého jako hazardní prvky videoher. Jedná se o hazardním hrám podobné mechaniky, které se vyznačují mnohými obdobnými negativními důsledky jako návykovostí či rizikem značné finanční ztráty, a které jsou dnes ve videoherním průmyslu velmi často využívány. Na rozdíl od hazardních her však hazardní prvky nepodléhají žádné ucelené právní regulaci. Tato práce poukazuje na jejich problematické aspekty jako přístupnost nezletilých k tomuto obsahu či využívání agresivních obchodních praktik herními vývojáři, které mají za cíl přimět hráče k využívání těchto hazardních prvků. V práci je fenomén hazardních prvků zkoumán jak z hlediska původu a pojmového vymezení hazardních prvků, tak z hlediska jejich podobností s hazardními hrami. Diskutována je také nezbytnost jejich ucelené právní regulace, účinnost sektorové samoregulace a rovněž úvahy de lege ferenda.

¹ Ing. JUDr. Marek Bočánek, Ph.D., LL.M., DBA je výkonným ředitelem společnosti Walletoxy a absolventem Právnické fakulty Masarykovy university. Kontakt: locke108@mail.muni.cz

KLÍČOVÁ SLOVA

Videohry; hazardní hry; hazardní prvky; loot-boxy; mikrotransakce; GaaS; Dark Patterns; ochrana spotřebitele; rodičovská odpovědnost; sektorová samoregulace

ABSTRACT

This thesis focuses on the legal qualification of the phenomenon nowadays commonly known as the gambling elements of video games. These are gambling-like mechanics, which are characterized by many similar negative consequences such as addictiveness or risk of significant financial loss, and which are widely used in the current video game industry. Unlike gambling, however, gambling elements are not subject to any comprehensive legal regulation. This thesis highlights their problematic aspects such as the accessibility of minors to this content or the use of aggressive commercial practices by game developers to induce players to use these gambling elements. The thesis examines the phenomenon of gambling elements both in terms of the origin and conceptual definition of gambling elements and in terms of their similarities to gambling. The necessity of their comprehensive legal framework, the effectiveness of industry self-regulation as well as legislation de lege ferenda are also discussed.

KEYWORDS

Video games; Gambling; Gambling Elements; Loot Boxes; Microtransactions; Consumer Protection; Parental Responsibility; Industry Self-regulation

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/fskrk/>

Autor otevírá aktuální téma kvalifikace her z hlediska hazardu, což zůstává nadále nedorozřešeným právním problémem, a to nejen v českém, ale i mezinárodním prostředí. Hazard je obvykle řešen pouze na úrovni obecně známého sázení nebo tradičních her či automatů, no s rychlým rozvojem online hraní a jejich lepší monetizací se zvyšují také příslušná rizika. Práci vnímám jako přínosnou jak z důvodu relativně slabého knižního pokrytí, kdy zdroje jsou k nalezení zejména elektronicky nebo v člancích, tak i z důvodu

otevření tématu závislosti a následných škod utrpěných širší veřejnosti v důsledku chybějící regulace oblasti hazardu ve videohrách.

Hodnotu práce značně zvyšují reálné příklady praxe, které práci činí vhodným dílem i pro osoby neznalé tohoto oboru. Ty jsou důležité hlavně po porozumění evoluce videoher, které z původního jednoduchého monetizačního modelu, jehož závislost neměla rozsáhlé negativní důsledky na hráče, přešly k modelům značně agresivním co se týče možného vzniku závislosti a propojené nutnosti placení hráči za různých podmínek bez zaručení výsledku. Z těchto důvodů považuji tuto právní oblast za obtížnější, ale o to cennější pro popsání.

Autor si stanovil cíl vymezení principu hazardních prvků s následnou aplikací právní i materiální definice hazardní hry spolu s druhým částečným cílem zhodnocení dopadu takových prvků, jsou-li kvalifikovány jako hazardní, na společnost jako takovou. Vzhledem k tomu, že autor systematicky přistoupil k definici takových prvků, aplikoval je na existující hry v oboru a vyvodil z nich i závěry ve vztahu k jednotlivým prvkům, považuji cíl práce tímto za adekvátně splněn.

V zájmu vytvoření celkového právního obrazu bych ještě čekal doplnění krátké kapitoly o principu veřejného zájmu v souvislosti s dopady úpravy, nicméně vzhledem k rozsahu této práce a kapitole č. 5, věnující se úvahám *de lege ferenda*, to nepovažuji za nijak zásadní nedostatek.

Teoretickou část zvládnul autor dle očekávání a nelze mu nic významného vytknout. Dokonce bych spíše vyzdvihl propojení teoretické části s praktickou, kde i pro neznalé problematiky dobře popisuje jednotlivé aspekty (např. analýza loot boxů, principů Pay Wall a Pay to Win) a demonstruje je na existujících hrách, což považuji právě za jeden z hlavních přínosů práce.

Poněvadž se jedná o novou oblast, exkurz do historie a evoluce videoher pomáhá pochopit postupný vývoj hazardních prvků paralelně s monetizačními modely a postupným zvyšováním závislosti. Autor správně přechází dedukcí k otázce vzniku společenské potřeby regulace těchto prvků, kdy původní modely neměly tak škodlivý potenciál, no moderní modely

videoher již potenciál závislosti a spojené materiální újmy radikálně zvyšují.

Z právního hlediska je důležitá zejména čtvrtá kapitola, kde autor specifikuje samotné hazardní prvky, nutné k řádné právní kvalifikaci a odlišení běžné (nebo nehazardní) hry od hazardní. Jmenuje tu zejména prvky cash-in, rizika hmotné ztráty a cash-out. Nezapomíná ani na prvek nejistoty (udělám-li věc A, mohu očekávat, že obdržím následně s jistotou B) a kolektivní charakter. V praxi takové aspekty prokazuje např. přes tzv. loot-boxy, z jejichž charakteru se prvek nejistoty značně zintenzivňuje.

Obsahově práci hodnotím za vhodně koncipovanou, kdy kapitoly dodržují relativně dobře logický sled a navazují na sebe až k závěru.

Závěrem je vhodné podotknout, že samotná práce není pouze kvalitně zpracována k příslušnému tématu, což je podmínkou dobrého hodnocení, ale otvírá další otázky (a to nanejvýš aktuální), které bude muset právní úprava řešit. Má jak vypovídající hodnotu, tak i diskusní.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

PECHOVÁ, T: INTERNATIONAL TRANSFERS OF PERSONAL DATA OUTSIDE THE EUROPEAN UNION

JAN EXNER²

PECHOVÁ, T: International transfers of personal data outside the European union, 2024, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 99 s.

ANOTACE

Tato práce rozebírá právní koncepty ochrany soukromí a osobních údajů, právní rámec EU, konkrétně relevantní primární právo a sekundární právo EU, jako jsou směrnice o ochraně osobních údajů a obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Práce se dále zabývá konceptem mezinárodního předávání osobních údajů mimo Evropskou Unii a právním základem tohoto předávání, upraveným v obecném nařízení o ochraně údajů, jeho jednotlivými metodami a jejich srovnáním ve vztahu k jejich oblasti působnosti a konkrétnímu využívání. Za zásadní považovala autorka vymezení rozhodnutí o odpovídající ochraně, proces udělení takového rozhodnutí a jeho kritéria. Následně se práce zabývala představením vhodných záruk, jako alternativních metod mezinárodního předávání osobních údajů dle práva EU.

Těžištěm práce je představit režim třetí země na příkladu Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, jakožto bývalého členského státu EU. Práce se v tomto směru zabývá vývojem britského práva na ochranu osobních údajů z hlediska mezinárodního předávání údajů po brexitu. Práce se věnovala jednáním mezi Spojeným královstvím a EU na téma jejich dohody o obchodu a spolupráci. Zvláštní pozornost byla věnována vymezení podmínek zachování

² JUDr. Jan Exner, Ph.D. je odborným asistentem katedry evropského práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Kontakt: exnerj@prf.cuni.cz

adekvátní ochrany osobních údajů, poté co se Spojené království odchýlilo od unijního právního rámce pro ochranu osobních údajů.

V závěru práce se autorka zabývá konkrétním rozhodnutím o odpovídající ochraně, uděleným Spojenému království Evropskou komisí a jeho pravděpodobnou budoucí stabilitou. Autorka se zaměřuje na otázku budoucích možných přístupů k otázce zajištění přiměřené úrovně ochrany osobních údajů, které by mohly mít v budoucnu zásadní vliv na režim obchodu a spolupráce mezi Evropskou Unií a Spojeným královstvím.

Autorka věří, že provedení takovéto analýzy a syntézy a následného zhodnocení umožnilo do hloubky rozebrat a objasnit podmínky a nezbytná opatření pro mezinárodní předávání osobních údajů mimo Evropskou Unii, zejména do Spojeného království. Autorka se dále domnívá, že proces vyjednávání režimu budoucího obchodu a spolupráce, popsany na případu Spojeného království, může sloužit jako referenční příklad do budoucna, pokud by se taková situace v EU opakovala.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ochrana údajů; právo EU; mezinárodní předávání údajů; ochrana osobních údajů ve Spojeném království; Brexit; odpovídající úroveň ochrany údajů; rozhodnutí o odpovídající ochraně

ABSTRACT

This thesis discusses the legal concepts of privacy and personal data protection, the EU legal framework, specifically the relevant primary law and secondary EU law such as the Data Protection Directive and the General Data Protection Regulation. The thesis further examines the concept of international transfers of personal data outside the European Union and the legal basis for such transfers, as regulated by the GDPR, its different methods and their comparison in relation to their scope and specific use. The author considered the definition of the adequacy decision, the process of granting such a decision and its criteria to be essential. Subsequently, the thesis dealt with the presentation of appropriate safeguards as alternative methods of international transfers of personal data under EU law.

The focus of the thesis is to introduce the third country regime using the example of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland as a former EU Member State. In this respect, the thesis examines the development of UK data protection law in terms of international data transfers after Brexit. The thesis has looked into the negotiations between the UK and the EU on their trade and cooperation agreement. Particular attention has been paid to defining the conditions for maintaining adequate data protection after the UK has departed from the EU legal framework for data protection.

Finally, the author concludes the thesis by examining the specific adequacy decision granted to the UK by the European Commission and its likely future stability. The author focuses on the question of possible future approaches to ensuring an adequate level of protection for personal data, which could have a major impact on the trade and cooperation regime between the European Union and the United Kingdom in the future.

The author believes that conducting such an analysis and synthesis and subsequent evaluation has enabled the conditions and necessary arrangements for international transfers of personal data outside the European Union, in particular to the United Kingdom, to be analysed and clarified in depth. Furthermore, the author believes that the process of negotiating a future trade and cooperation regime, as described in the case of the United Kingdom, can serve as a reference example for the future, should such a situation be repeated in the EU.

KEYWORDS

Data Protection; EU Law; International Data Transfers; Brexit; Personal Data Protection in the UK; Brexit; Data Protection Adequacy; Adequacy Decision

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/188783>

Diplomová práce Terezy Pechové se zabývá aktuálním a komplexním tématem mezinárodního přenosu osobních údajů mimo Evropskou unii, zejména s důrazem na právní vztahy mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu. Autorka se rozhodla zkoumat problematiku ochrany osobních údajů

v kontextu globalizace, kdy rychle rostoucí objem dat a rozdílné národní legislativy vytvářejí výzvy pro zachování ochrany soukromí v souladu s vysokými standardy EU. Autorka napsala práci v anglickém jazyce, což umožňuje oslovit širší odbornou veřejnost a reflektuje povahu globálního tématu.

Práce je systematicky rozdělena do tří hlavních kapitol, které čtenáře logicky provázejí klíčovými aspekty problematiky. První kapitola se věnuje vývoji práva na ochranu soukromí a osobních údajů v EU a zahrnuje důležité mezinárodní nástroje jako OECD Guidelines a Rámcovou úmluvu Rady Evropy. Tím autorka dává základy pro pochopení právní úpravy ochrany osobních údajů, jež se stala součástí základních práv EU. Druhá kapitola podrobně analyzuje mechanismy přenosu osobních údajů do třetích zemí podle GDPR, včetně rozhodnutí o odpovídající úrovni ochrany, standardních smluvních doložek, závazných podnikových pravidel a dalších vhodných opatření. Poslední kapitola se zaměřuje na specifika Spojeného království, které po brexitu přešlo z pozice členského státu do pozice třetí země, čímž se stalo modelovým případem pro analýzu dopadů změn právního rámce na přenosy dat.

Silným aspektem práce je její analytický rámec, zejména důkladné srovnání právní úpravy GDPR a pravidel ochrany osobních údajů ve Spojeném království. Autorka detailně popisuje rozdíly a potenciální rizika, která mohou vzniknout, pokud by se Spojené království významněji odchýlilo od standardů GDPR. Případová studie Spojeného království umožňuje komplexní pohled na to, jak se EU přizpůsobuje a vyrovnává s legislativními změnami, které jsou důsledkem politických rozhodnutí, jako je brexit. Autorka navíc kriticky zvažuje možnosti pro další vývoj v této oblasti, včetně potenciálního odklonu od evropských standardů ve Spojeném království, což by mohlo vést ke změně v přístupu EU k přenosům dat do této země.

Diplomová práce Terezy Pechové přináší originální přístup ke zkoumání problematiky mezinárodních přenosů osobních údajů, kdy nejen popisuje stávající legislativní rámec, ale zároveň analyzuje důsledky politických a právních změn na praxi ochrany dat. Případ Spojeného království je oje-

diněly, protože se jedná o bývalého člena EU, který do značné míry implementoval GDPR, avšak s brexitem začíná sledovat samostatnou legislativní cestu. Toto téma, doposud zkoumané spíše povrchně, se tak díky podrobnému rozboru autorky dostává do popředí teoretické i praktické debaty.

Diplomová práce Terezy Pechové je kvalitní a přínosný text pro oblast ochrany osobních údajů na mezinárodní úrovni. Autorka prokázala schopnost pracovat s náročnými teoretickými a legislativními podklady a využít je k formulaci přesvědčivých argumentů. Její kritické názory a odhodlání analyzovat problematiku do hloubky přidávají práci na hodnotě a činí ji vhodným základem pro další diskusi i praktickou aplikaci. Práce přináší relevantní a potřebné poznatky pro odbornou veřejnost.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

CIMRA, B: PRÁVNÍ OTÁZKY VYTĚŽOVÁNÍ TEXTŮ A DAT NÁSTROJI STROJOVÉHO UČENÍ V KOMERČNÍ SFÉŘE

ŠTĚPÁNKA HAVLÍKOVÁ³

CIMRA, B: Právní otázky vytěžování textů a dat nástroji strojového učení v komerční sféře. 2024, závěrečná práce programu LL.M. v právu informačních a komunikačních technologií, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 82 s.

ANOTACE

Práce zkoumá autorskoprávní aspekty vytěžování textů a dat v komerční sféře, s důrazem na výjimku pro vytěžování textů a dat zavedenou směrnicí Evropské unie č. 2019/790 a její transpozici do českého právního řádu. Struktura práce vychází z popisu technických zákonitostí vytěžování, dále charakterizuje povahu výjimek a omezení autorského práva a následně přechází k rozboru samotné výjimky pro vytěžování textů a dat, včetně její transpozice. Práce zároveň identifikuje některé problematické body právní úpravy a nastiňuje možná řešení. Závěr shrnuje klíčové body právní regulace a předesílá úvahy de lege ferenda.

KLÍČOVÁ SLOVA

Výjimka pro vytěžování textů a dat; vytěžování textů a dat; umělá inteligence; nástroje strojového učení; limity a omezení autorského práva; právo na rozmnožování díla

³ Mgr. Štěpánka Havlíková, LL.M. je advokátkou v advokátní kanceláři Dentons a zároveň doktorandkou Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontakt: st.havlikova@gmail.com

ABSTRACT

The thesis explores copyright aspects of text and data mining in the commercial sector, with a focus on the exception for text and data mining introduced by the European union directive No. 2019/790, and its transposition into the Czech legal order. The structure of the thesis is based on describing the technical aspects of text and data mining, characterizing the nature of copyright limitations and exceptions, and subsequently delving into the analysis of the text and data mining exception itself, including its transposition. The thesis also identifies certain problematic points in legal regulations and outlines potential solutions. The conclusion summarizes key aspects of legal regulation and introduces considerations for future legal developments.

KEYWORDS

Text and Data Mining Exception; Text and Data Mining; Artificial Intelligence; Machine Learning Tools; Copyright Limits and Restrictions; Reproduction Right

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/w61tl/>

Téma vyplývá z právní regulace implementované v ČR od ledna 2023 a tudíž je téma práce v českém právním prostředí velmi originální a v ČR prozatím komplexně nezpracované. Problematika je poměrně složitá a v praxi velmi relevantní, zejména s ohledem na rozvoj technologií umělé inteligence. V evropském právním prostředí od přijetí a účinnosti DSM směrnice existuje poměrně velké množství kvalitní literatury.

Práce si klade za cíl „analyzovat výjimku pro vytěžování textů a dat.“ Závěr práce má shrnovat klíčové body právní regulace a předepisovat úvahy *de lege ferenda*. Práce skutečně analyzuje celou řadu relevantních aspektů výjimky pro vytěžování textů a dat a analyzuje implementaci výjimky v českém právním řádu, přičemž autor přináší celou řadu kvalitně zpracovaných a podložených argumentů. V tomto směru tedy práce svůj cíl splnila. K úvahám *de lege ferenda* se autor vyjadřuje jen velmi kuse.

Autor prokázal velmi kvalitní znalosti dané problematiky, jakož i hlubokou analýzu zdrojů na uvedené téma. Autora je třeba pochválit za řadu aspektů, které ve své práci analyzuje, jakož i argumentů, které pro své závěry předkládá. Jako zvlášť zdařilou hodnotím třetí kapitolu práce, a to zejména s ohledem na obsahovou kvalitu a naplnění cílů práce. Argumenty předkládané autorem ve třetí kapitole jsou rovněž důkladně podloženy existující literaturou.

Naopak spíše kriticky hodnotím první a druhou kapitolu, které mohou místy postrádat na relevanci vzhledem k celkovému cíli práce a svým obsahem mohou být přílišně obecné (například rozbor judikatury v podkapitole 2.2. či rozbor pojmů umělá inteligence a strojové učení v podkapitolách 1.1. a 1.2.). Naproti tomu větší míra detailu by mohla být věnována výhradě z výjimky podle článku 4 DSM směrnice (a tedy podkapitole 3.6.), která je odbornou veřejností jedním z nejvíce kritizovaných aspektů výjimky. Pozitivně hodnotím podkapitolu 3.5. věnovanou tématu oprávněného přístupu, které bývá v odborné literatuře opomíjeno. Argumentaci by bylo vhodné podpořit rovněž judikaturou (zejména tedy judikaturou Soudního dvora EU), a to například analogicky argumentací v rozhodnutí C-435/12 ze dne 10.4.2014 ve věci ACI Adam BV. Pozitivně hodnotím rovněž úvahy směrem ke způsobu užití chráněných děl (předestřené v kapitole 3.4. práce) a praktické dopady do fungování umělé inteligence jako tzv. *black box*.

Pozitivně hodnotím dále poukázání na rozdíly v technické snadnosti strojové čitelnosti uplatnění výhrady v metadatech a v podmínkách webových stránek, byť jsou tyto dva příklady jmenovány v recitálech DSM směrnice jako defacto rovnocenné, aniž by tento aspekt byl jakkoli vzat v potaz. Toto téma by si zasloužilo větší míru pozornosti. Na závěr poznamenávám, že zbývá celá řada aspektů výjimky pro vytěžování textů a dat, které v práci naopak vůbec analyzovány nejsou. S ohledem na rozsah a povahu práce však tento aspekt nevnímám jako zásadní.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

PRUCKOVÁ, M: CZECH CYBER DETERRENCE: LEGAL PERSPECTIVE

JAN HOSPES⁴

PRUCKOVÁ, M: Czech Cyber Deterrence: Legal Perspective. 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 127 s.

ANOTACE

Diplomová práce si klade za úkol prozkoumat právní aspekty konceptu tzv. kybernetického odstrašování a zjistit, jak se tento koncept projevuje ve vybraných právních předpisech České republiky. Autorka rozebere teorii odstrašování a pokusí se na základě teorii určit, zda a jak lze dosáhnout účinného odstrašování v kybernetickém prostoru. Následně poznatky aplikuje při rozboru zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a zákona č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, jakož i při rozboru souvisejících národních strategií kybernetické bezpečnosti a kybernetické obrany. Cílem práce je odpovědět na otázku, zda česká legislativa přispívá ke kybernetickému odstrašování, nebo jinak řečeno, zda má předpoklady přispět k odrazení škodlivých aktérů v kyberprostoru.

KLÍČOVÁ SLOVA

Kybernetické odstrašování; Česká republika; Vojenské zpravodajství; Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost; účinek práva; národní bezpečnost; kybernetické hrozby; škodliví aktéři v kyberprostoru; teorie odstrašování

⁴ Mag. iur. Jan Hospes je výzkumníkem v Research Institute AG & Co KG - Digital Human Rights Center a zároveň kombinovaným doktorandem programu Law of Information and Communication Technologies na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontaktní email: jan.hospes@researchinstitute.at

ABSTRACT

The thesis aims to explore the possibilities of cyber deterrence from the legal perspective and apply the knowledge to the case study of the Czech Republic. The author will discuss the deterrence theory and how effective deterrence in cyberspace can be achieved (if ever). Concerning the Czech Republic, the analysis of cyber deterrence will focus on Act No. 181/2014 Coll., on Cyber Security and Act No. 289/2005 Coll., on Military Intelligence. Additionally, the respective national cyber security and defence strategies will be analysed. The thesis aims to answer whether the Czech national legislation contributes to the overall deterrence posture vis-à-vis various malicious actors.

KEYWORDS

Cyber Deterrence; Czech Republic; Military Intelligence; National Cyber and Information Security Agency; Legal Effects; National Security; Cyber Threats; Malicious Cyber Actors; Deterrence Theory

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/p8ibf/>

Autorka si zvolila téma kde zvláštní náročnost je strukturované zpracování a prolínání politického, historického a právního prostředí. Počet možných zdrojů pro rešerši tématu je rozsáhlý; obtížnost zde spočívá v obratném vyhledání, výběru a prezentaci skutečně relevantních zdrojů.

V úvodu práce autorka jasně definuje výzkumné otázky (s. 17), které jsou v celé práci velmi dobře zpracovány. V jednotlivých kapitolách a podkapitolách, kde to není zřejmé (zejména v kapitolách 3 a 4), je také vysvětleno, proč je povolání s daným pojmem nebo tematickým okruhem relevantní. V některých případech je integrace témat možná nepříliš přesvědčivě zdůvodněna a odkaz je nevýrazný. Například atribuce (kapitola 3.6) není v nižších kapitolách prakticky vůbec zmíněna.

Ve 2. kapitole autorka předkládá svou metodologii. Souhrnně si autorka klade otázku, jak může právo podporovat kybernetické odstrašování, jaké přístupy k němu zaujímá česká bezpečnostní politika a české právo. V kapi-

tole 3 autorka definuje několik pojmů, které považuje za důležité pro další průběh práce. Pojmy jsou popsány pečlivě a je potěšující, že autorka našla odvahu věnovat této kapitole prostor, který si zaslouží. V některých případech by mohly být důsledky definice pojmů a jejich význam pro další část práce jasněji objasněny. To je patrné zejména v kapitole 3.5. Zde je popsán vztah mezi národními státy a přidruženými skupinami, ale poté je konstatováno, že toto rozlišení je pro práci irelevantní.

V kapitole 4 se přechází od obecného odstrašování ke kybernetickému odstrašování. Je zde dobře popsána interakce mezi politikou a právem. V odpovědi na RQ1 autorka píše, že právo nemůže budovat kybernetické odstrašování. (s. 58 odst. 2) Zde má autorka pravděpodobně na mysli, že právo nemůže vybudovat kybernetický odstrašující prostředek samo. V této kapitole je obzvláště nápadné obratné prolínání různých úrovní. Autorka jasně ukazuje, jak historie kybernetické obrany formovala právní a politickou terminologii.

Kapitola 5 se zaměřuje na přítomnost prvků kybernetického odstrašování v předem vybraných národních strategiích a zákonech a poskytuje komplexní analýzu kybernetického odstrašování v České republice. Struktura i obsah jsou přesvědčivé. Tvoří jádro práce a obsahuje odpovědi na RQ 2 a RQ 3. RQ2 a RQ3 jsou zodpovězeny na stabilním základě. S odkazem na kapitolu 4.2 (typy odstrašování) zůstávají některé formy odstrašování nezmíněny (partnerství se soukromým sektorem), je však třeba poznamenat, že se přitom nejedná o klíčové formy odstrašování. Co se týče RQ3 nebo ještě více kapitoly 6, bylo by zajímavé zahrnout doporučení autorky na to, zda možnost oslovit odstrašující přístup přímo by měla být (např. v novém zákonu o kybernetické bezpečnosti) využita (s. 112 odst. 1).

Celkově je práce působivá zejména díky výborné struktuře a metodice. Výzkumné otázky byly zvoleny tak akorát, aby se dobře vypořádaly se zvoleným tématem. Navíc je snadno představitelné, a z hlediska právní vědy jistě žádoucí, aby RQ2 a RQ3 byly diskutovány v rámci dalšího výzkumu v evropském kontextu. V tomto kontextu by bylo žádoucí i silnější propojení obou výzkumných otázek, zejména s ohledem na to, jak přístupy na-

stolené v RQ3 zapadají do přístupů RQ2. Autorka prokázala pozoruhodnou odbornou schopnost téma vědecky zpracovat v širokém rozsahu.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

KOLAČKOVSKÁ, L: PRÁVNÍ ASPEKTY TELEMEDICÍNY

ANEŽKA JANOUŠKOVÁ

KOLAČKOVSKÁ, L: Právní aspekty telemedicíny. 2024, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 76 s.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá problematikou právních aspektů telemedicíny neboli poskytování zdravotnických služeb s využitím informačních a komunikačních technologií na dálku. Telemedicína je nový, rychle se rozvíjející fenomén, jehož využití v praxi však již v současné době převyšuje úroveň jeho legislativního ukotvení. Práce si klade otázku, zdali právní úprava telemedicíny odpovídá ochraně subjektivních práv pacienta. Pokud ne, je cílem práce identifikovat změny legislativy, které jsou pro dosažení této úrovně vyžadovány.

Práce vymezuje pojem telemedicíny i její jednotlivé kategorie, jež ilustruje několika kazuistickými příklady z praxe. Dále právní úpravu telemedicíny zkoumá v kontextu smlouvy o péči o zdraví, kde podrobně analyzuje především navrhovanou novelizaci zákona o zdravotních službách, která, pokud dojde k jejímu přijetí, telemedicínu legislativně ukotví. Rozebírá rovněž klíčové otázky, které z legislativního ukotvení telemedicíny vyplývají, a to oprávněním k poskytování telemedicínských služeb a standard péče de lege artis. Dále zkoumá stěžejní aspekt právní úpravy telemedicíny, ochranu osobních údajů, které jsou při poskytování telemedicíny rutinně sdíleny. Práce neopomíjí ani zahraniční právní úpravu telemedicíny, ve které identifikuje možné zdroje inspirace pro český právní rámec. Vzhledem k dosavadnímu neukotvení telemedicíny v českém

JUDr. Anežka Janoušková , Ph.D. je odbornou pracovnící Katedry občanského práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Kontakt: janousa@prf.cuni.cz

právním řádu práce rovněž danou problematiku důkladně hodnotí *de lege ferenda*.

Cílem práce je zhodnotit právní úpravu telemedicíny, především v kontextu klíčových práv pacienta, jako je právo na autonomii rozhodování, právo na postup *de lege artis*, právo na respektování soukromí nebo právo na svobodnou volbu poskytovatele. Vychází přitom z recipročního charakteru telemedicíny a práva na ochranu zdraví. Pro jeho naplnění je rozvoj telemedicíny žádoucí, zároveň však musí rozvoj telemedicíny odpovídat ochraně subjektivních práv pacienta.

KLÍČOVÁ SLOVA

Telemedicína; právo na ochranu zdraví; ochrana soukromí a osobních údajů

ABSTRACT

This thesis deals with the legal aspects of telemedicine or the provision of health services at a distance using information and communication technologies. Telemedicine is a new, rapidly developing phenomenon, however, its use in practice already exceeds the level of its legislative anchoring. The paper asks whether the legal regulation of telemedicine is adequate to protect the patient's subjective rights and, if not, to identify which legislative changes are required to achieve this level.

The thesis defines the concept of telemedicine and its individual categories, which it illustrates with several case examples from practice. Furthermore, it examines the legal regulation of telemedicine in the context of the health care contract, where it analyses in detail the proposed amendment to the Health Services Act, which, if adopted, will anchor telemedicine in Czech legislation. It also analyses the key issues arising from the legislative anchoring of telemedicine, namely the authorisation to provide telemedicine services and the standard of care. It also examines a central aspect of the legal regulation of telemedicine, which is the protection of personal data routinely shared in the course of providing telemedicine services. The thesis also addresses selected foreign legal regulation of telemedicine, in which it identifies possible sources of inspiration for the Czech legal framework. Given the current lack of regulation of telemedicine

in the Czech legal system, the thesis also thoroughly evaluates the issue de lege ferenda.

The aim of this thesis is to evaluate the legal regulation of telemedicine, especially in the context of key patient rights such as the right to autonomy of decision-making, the right to de lege artis procedure, the right to respect for privacy or the right to free choice of provider. It is based on the reciprocal nature of telemedicine and the right to health protection. The development of telemedicine is desirable for its fulfilment, but at the same time the development of telemedicine must be consistent with the protection of the patient's subjective rights.

KEYWORDS

Telemedicine; Right to Health Protection; Privacy and Personal Data Protection

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/189934>

Diplomantka se v práci zabývá navýsost aktuálním a dosud poměrně neprobádaným tématem právních aspektů telemedicíny. Výhody telemedicíny se mohly naplno projevit během nedávné pandemie onemocnění covid-19, o jejích rizicích a přínosech se však debatuje již déle. Navzdory tomu stále schází hmatatelný právní rámec, který by v ČR toto téma legislativně uchopil. O změnu nyní usiluje Ministerstvo zdravotnictví, které předložilo novelu zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.

Téma zvolené diplomantkou považuji za náročné. Zdravotnické právo samo o sobě vyžaduje vynikající znalosti v oblasti obecného civilního práva, dále také zvláštních zákonů o zdravotnických službách, ale zejména předpokládá alespoň určitou orientaci v otázkách medicínských. Téma telemedicíny navíc toto penzum znalostí a informací doplňuje také o potřebu základní orientace v problematice moderních technologií.

Práci považuji za kvalitně zpracovanou. Autorka v práci prokázala svoji orientaci v tématu i detailní přehled o aktuálním legislativním vývoji. Po stránce odborné musím vyzdvihnout schopnost diplomantky propojit látku hmotného občanského práva (smlouva o péči o zdraví) a práva

zdravotnického s praktickými aspekty poskytování zdravotních služeb nebo vlivem využívání moderních technologií na ochranu osobních údajů. Autorka v práci vyslovuje řadu svých myšlenek a hodnocení, které také podkládá relevantními argumenty (např. hodnocení vládního návrhu – sněmovního tisku 512 či úvahy o redefinici standardu péče *de lege artis*). Oceňuji práci s velkou řadou zdrojů, a to i zdrojů velmi aktuálních. Přínosné je konečně i srovnání se zahraničím, které není jen pouhým popisem, ale diplomantka si z něj bere ponaučení a vyslovuje možnosti inspirace při úvahách *de lege ferenda*.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

HOLLÝ, A: SOFTWARE JAKO ZDRAVOTNICKÝ PROSTŘEDEK

JAKUB KARFILÁT⁵

HOLLÝ, A: Software jako zdravotnický prostředek. 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 87 s.

ANOTACE

Cílem diplomové práce je zpracovat problematiku softwaru jako zdravotnického prostředku, a to v kontextu jeho využitelnosti při poskytování zdravotní péče. Pozornost je věnována zejména unijní právní úpravě, prostřednictvím které je přiblížen proces certifikace zdravotnických prostředků se zaměřením na specifika softwarových řešení. V tomto kontextu se dále práce zabývá právní odpovědností za újmu způsobenou pacientovi a nastiňuje v praxi diskutované souvislosti s využitím umělé inteligence ve zdravotnictví.

KLÍČOVÁ SLOVA

Zdravotnický prostředek; software; MDR; certifikace; umělá inteligence; odpovědnost

ABSTRACT

The thesis aims to elaborate on the issue of software as a medical device in the context of its usability in the provision of health care. Attention is paid to the EU legislation, through which the process of certification of medical devices is presented with a focus on the specifics of software solutions. In this

⁵ Mgr. Jakub Karfilát, LL.M. je odborným pracovníkem Centra excelence CREATIC na Lékařské fakultě, doktorandem na Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a partnerem v KeyMove s.r.o., advokátní kancelář. Kontakt: 348483@mail.muni.cz

context, the thesis also deals with legal liability for harm caused to the patient and outlines the context of using artificial intelligence in healthcare, which is discussed in practice.

KEYWORDS

Medical Device; Software; MDR; Certification; Artificial Intelligence; Liability

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/t6lth/>

Téma zvolené diplomantem je velmi aktuální hned z několika důvodů, a to mimo jiné z důvodů následujících:

Prvním důvodem je technologický rozvoj na poli softwaru jako zdravotnického prostředku ("MDSW"), umocněný vstupem umělé inteligence ("AI") do tohoto odvětví, a s tím spojené regulační, a v případě AI také etické otázky. Na tyto otázky je v současné době nutné reagovat, a to jak z pohledu pacientů a jejich práv a ochrany při použití MDSW, tak z pohledu nemocnic v otázkách odpovědnosti za využívání MDSW, zejména těch založených na bázi AI, tak v neposlední řadě také z pohledu výrobců, kteří čelí otázkám spojeným s dopady regulace na možnost vývoje MDSW založených na bázi AI, rozsahu možností těchto zdravotnických prostředků se samostatně učit po jejich uvedení na trh a nasazení v terénu (případně zda mají fungovat výhradně v předem úzce vymezených mantinelech), a s tím spojené certifikace a dalších povinností.

Druhým důvodem je rozsah nové legislativy, která v této oblasti přichází zejména od Evropské Unie, která si jako jeden z hlavních cílů v rámci své strategie dala vytvoření odpovídajícího a fungujícího regulačního rámce v oblasti digitálu a technologií, včetně oblasti zdravotnictví, a také v oblasti sdílení dat, a to zejména patientských, přičemž tento regulační rámec má za cíl dostatečně a vhodně vyvážit na jedné straně ochranu základních hodnot EU (ochrana základních práv, bezpečnosti a zdraví pacientů atd.), na druhé straně má poskytnout dostatečný prostor a jistoty pro inovace a další rozvoj technologií. V případě zdravotnických prostředků je nutné se na jejich regulaci dívat komplexním způsobem, tj. brát do úvahy všechny

předpisy a regulace, které se na ně mají vztahovat. O to více je nutné pečlivě prostudovat jednotlivé dílčí sektorové regulace (do čehož spadá právě oblast regulace zdravotnických prostředků).

Diplomant svoji práci koncipoval zejména jako relativně komplexní popis zvolené problematiky, s důrazem na certifikaci MDSW a vymezení příslušných pojmů. Tato část je přínosná zejména v tom, že může sloužit jako srozumitelný základní průvodce jednotlivými etapami certifikace MDSW (aplikovatelných i na obecné MD) obohacený o zajímavé příklady z praxe.

V části týkající se certifikace v praxi zvolil diplomant spíše popisný přístup a velmi vhodně zařadil praktické ukázky aplikace shrnutých pravidel týkajících se klasifikace MDSW a následné „certifikace” na aplikaci Vitadio. Tato část tak vhodně navazuje na teoretické vymezení celého procesu vedoucího k získání označení CE a zároveň přístupnou formou přibližuje možná úskalí v průběhu jednotlivých fází certifikace.

Následně se diplomant věnoval zásadní otázce odpovědnosti za újmu způsobenou MDSW, včetně velmi aktuální otázky odpovědnosti v souvislosti s využíváním MDSW založených na bázi umělé inteligence. V řadě případů nastiňuje aktuální nejasnosti a problémy, se kterými se praxe v současné době potýká. Přestože ne vždy přináší jasné odpovědi, což s ohledem na rozsah práce není ani očekáváno, je práce kvalitním vstupním bodem pro rozsáhlejší diskusi na tato témata. Pozornost zaslouží i zakomponování zajímavých případů ze soudní praxe. Přísluší se vyzdvihnout, že v této části neopomněl ani připravovanou legislativu v této oblasti na poli EU a s tím související zamyšlení nad vhodností aktuální úpravy, vč. případného návrhu de lege ferenda.

Téma vhodně kombinuje předpisy EU (jelikož úprava regulace zdravotnických prostředků, a také právě přijímaná úprava regulace AI, je primárně na úrovni EU), tak předpisy českého práva, zejména občanského zákoníku v oblasti odpovědnosti za škodu. Stejně tak lze kladně ohodnotit práci diplomanta s kombinací českých a zahraničních zdrojů.

Diplomová práce splnila cíle, které si stanovila. Zejména část pokrývající certifikaci MDSW a s tím spojené otázky je kvalitní a svým rozsahem odpovídá rozsahu diplomové práce. Jelikož proces certifikace je velmi složitý,

bylo v rámci popisu potřebné značné zjednodušení, které diplomant zvládl velmi dobře, a poskytnuté zjednodušení odpovídá rozsahu diplomové práce.

V některých otázkách diplomant pouze otevřel nastíněná témata, ale nevěnoval se jim více do hloubky (např. téma certifikace MDSW založených na bázi AI, otázky black boxu v oblasti MDSW založených na bázi AI nebo podrobného rozebrání nového návrhu směrnice EU ze dne 28. 9. 2022 o přizpůsobení pravidel mimosmluvní občanskoprávní odpovědnosti umělé inteligence, která může přinést celou řadu otázek). S ohledem na rozsah diplomové práce je ovšem takové otevření daných otázek bez další pokračující analýzy pochopitelné, jelikož daná témata by byla schopná vydat na samostatnou diplomovou práci.

Co se týče MDSW založených na bázi AI, diplomant na toto téma ve své diplomové práci několikrát naráží. Dané téma ovšem není pojato komplexně. Je proto k zamyšlení, zda by nebylo vhodnější dané téma z diplomové práce zcela vyčlenit, jelikož diplomová práce v současné podobě řadu otázek spojených s MDSW založených na bázi AI otevírá, ale neanalyzuje je ve své komplexnosti. S ohledem na aktuálnost tématu AI ve světě zdravotnictví je však zařazení odkazů na AI v rozsahu, v jakém je diplomová práce obsahuje, pochopitelné a ospravedlnitelné.

V rámci diplomové práce diplomant prokázal velmi dobrou orientaci ve zpracovaném tématu. Jelikož téma zahrnovalo jak otázku certifikace MDSW, tak otázku odpovědnosti za újmu způsobenou MDSW, musel diplomant prokázat orientaci napříč unijní a vnitrostátní právní úpravou.

Práce neobsahuje teoretickou část odkazující na právní principy, kterými se popisovaná oblast řídí. S ohledem na technickou povahu popisovaných předpisů a celkovou technickou a praktickou povahu procesu certifikace a fungování MDSW je však tato absence pochopitelná a s ohledem na rozsah diplomové práce by případné části týkající se rozebírání teoretických principů mohly být považovány za nadbytečné s ohledem na celkovou délku diplomové práce.

Práce obsahuje následující nepřesné informace, případně neobsahuje informaci, která je z mého pohledu důležitá:

Dle diplomanta je prohlášení o shodě způsob, kterým probíhá certifikace zdravotnických prostředků rizikové třídy I. Diplomant výslovně uvádí, že tento proces je možný výhradně u zdravotnických prostředků rizikové třídy I (bod 2.3.1 diplomové práce). Dle čl. 19 MDR se však prohlášením o shodě rozumí dokument, který vydává každý výrobce zdravotnického prostředku, na jehož základě prohlašuje shodu zdravotnického prostředku s požadavky MDR. To, že se prohlášení o shodě vydává pro všechny zdravotnické prostředky, značí mj. to, že dle Přílohy IV bodu 5 MDR musí být součástí prohlášení o shodě informace o tom, do jaké rizikové třídy zdravotnický prostředek spadá. Naopak je pravda, co uvádí diplomant, že u zdravotnických prostředků rizikové třídy I není potřeba na rozdíl od zdravotnických prostředků vyšších rizikových tříd získat od oznámeného subjektu certifikaci shody dle čl. 56 MDR, ale k dokončení certifikace postačí vydání prohlášení o shodě výrobcem zdravotnického prostředku. Informace uvedená diplomantem v diplomové práci proto může být z určitého pohledu zavádějící, nicméně v kontextu celé práce jde jen o drobný nedostatek.

V rámci zmínky o databázi EUDAMED mohl diplomant pro jistotu zmínit, že v současné době není EUDAMED plně funkční, a co z toho plyne. Plná funkčnost EUDAMED je však předmětem neustálých odkladů a diskusí. Proto lze opomenutí této informace z pochopitelných důvodů prominout.

Následující body jsou s ohledem na omezené možnosti diplomanta v rámci rozsahu diplomové práce spíše doporučením k další rozpravě, nebo návrhy pro hlubší studium a zpracování kupříkladu prostřednictvím rigorózní práce:

Diplomant by se mohl v budoucnu dále zaměřit na to, jaký vliv mohou mít na MDSW a jeho funkčnost, případně nefunkčnost tréninková, validační a další data využitá v rámci vývoje MDSW, stejně jako data získávaná v rámci nasazení a fungování MDSW. Výše zmíněné je poplatné zejména u MDSW založených na bázi umělé inteligence, u kterých je vhodné detailněji zmínit i dopady AI Actu.

Diplomant ve své práci dále odkazuje na fenomén "black box". Zde by se diplomant mohl v budoucnu zaměřit na to, jak tento fenomén vzniká

a jakým způsobem je možné se s ním (alespoň částečně) vypořádat, případně jaké má dopady do certifikace.

Diplomant dále ve své práci uvádí, že přidávání nových funkcí a případně automatické učení představuje nutnost opětovné certifikace (recertifikace). Musí to být vždy pravda? V tomto kontextu by se diplomant mohl alespoň krátce zamyslet nad aktuálním zněním MDR v této věci a případnými dopady AI Actu (jedná se ovšem o poměrně složité a komplexní téma vhodné k samostatnému zpracování).

V rámci hodnocení přístupu MDR ke klasifikaci do rizikových tříd a následné certifikace MDSW, zejména v rámci MDSW založených na bázi AI, by bylo též vhodné se do budoucna zabývat možností využití tzv. přístupu "Total Product Lifecycle" (TPLC), který je v poslední době zmiňován některými autory.

Diplomovou práci je potřeba při zohlednění její formální stránky, obsahových kvalit, rozsahu i komplexnosti hodnotit jako velmi zdařilou. Téma, kterým se diplomant zabýval, je samo o sobě mimořádně obtížnou oblastí s významnými dopady do praxe ve zdravotnictví. Bylo by tedy krátkozraké konstatovat, že diplomová práce představuje vyčerpávající pojetí dané problematiky. Nicméně s ohledem na výše uvedené kladné hodnocení je práce doporučeníhodná jako vstupní seznámení se s úpravou certifikace MD, zvláštností MDSW a potenciálních dopadů umělé inteligence na dané téma jak pro zájemce z řad laické veřejnosti, tak pro odborníky, kteří však do oblasti zdravotnických prostředků teprve pronikají. Po přečtení práce tak získají nejenom spoustu koncentrovaných zásadních informací, ale i nastínění dalších otázek, které mohou být z pohledu praxe a dalšího studia zásadní.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

HAMPL, F: REGULACE UMĚLÉ INTELIGENCE V PROCESU ÚVĚROVÉHO SKÓRINGU SPOTŘEBITELE

ANEŽKA KARPJÁKOVÁ⁶

HAMPL, F: Regulace umělé inteligence v procesu úvěrového skóringu spotřebitele. 2024, závěrečná práce programu LL.M. v právu informačních a komunikačních technologií, Masarykovy univerzity, Právnická fakulta, 123 s.

ANOTACE

Využití metod umělé inteligence při hodnocení úvěruschopnosti klienta (spotřebitele) vzbuzuje řadu obav, které vycházejí z nedostatečné transparentnosti těchto metod, jejich potenciální předpojatosti vůči určitým skupinám klientů, nedostatečné ochrany osobních údajů a skutečnosti, že o člověku rozhoduje autonomní počítačový algoritmus. Tato závěrečná práce LL.M. se zaměřuje na aktuální problematiku regulace umělé inteligence v rámci úvěrového skóringu. Jejím hlavním cílem je zhodnotit dopady návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (akt o umělé inteligenci), na stávající právní regulaci umělé inteligence v procesu úvěrového skóringu klienta a identifikovat hlavní compliance požadavky nové regulace na bankovní a nebankovní poskytovatele úvěrů. Zatímco pro bankovní poskytovatele úvěrů nepřináší akt o umělé inteligenci zásadní novinky oproti stávajícím požadavkům sektorové bankovní regulace, nebankovním poskytovatelům úvěrů přinese velkou škálu úplně nových povinností.

⁶ Mgr. Bc. Anežka Karpjáková je doktorandkou Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontakt: 450718@mail.muni.cz

KLÍČOVÁ SLOVA

Skóringový model; strojové učení; obezřetnostní požadavky; interpretovatelnost; vysvětlitelnost; automatizované rozhodování; akt o umělé inteligenci; vysoce rizikový systém AI; GDPR; CCD II; compliance

ABSTRACT

The use of artificial intelligence methods to assess the creditworthiness of clients (consumers) raises several concerns. These issues involve the opacity of these methods, potential prejudice towards certain groups of clients, inadequate personal data protection, and the delegation of decision-making to autonomous algorithms. The LL.M. thesis focuses on the issue of artificial intelligence regulation in credit scoring. It aims to evaluate the effects of the Artificial Intelligence Act – a proposed regulation of the European Parliament and Council to establish harmonised rules on artificial intelligence – on the existing legal regulation governing the use of artificial intelligence in client credit scoring. Additionally, it aims to identify the new regulation's primary compliance requirements for both bank and non-bank credit providers. While the Artificial Intelligence Act does not introduce significant changes for bank credit providers compared to existing sectoral banking regulations, it imposes a wide array of new obligations on non-bank credit providers.

KEYWORDS

Scoring Model; Machine Learning; Prudential Requirements; Interpretability; Explainability; Automated Decision-Making; AI Act; High-risk AI System; GDPR; CCD II; Compliance

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/t5i3k/>

Práce „Regulace umělé inteligence v procesu úvěrového skóringu spotřebitele“ se primárně zabývá hodnocení dopadů návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o umělé inteligenci (AIA) na regulaci úvěrového skó-

ringu spotřebitelů. Hlavním cílem této práce bylo identifikovat compliance požadavky, které nová regulace klade na bankovní a nebankovní poskytovatele úvěrů, a to v kontextu stávající právní úpravy.

Primárním výzkumnou otázkou dané práce je určení, jaké požadavky v kontextu stávající veřejnoprávní regulace přinese nadcházející regulace umělé inteligence při provádění úvěrového skóringu klienta založeného na metodách strojového učení bankovním a nebankovním poskytovatelům úvěrů. V rámci práce si autor stanovil tři dílčí cíle popsané na s. 19, jež na sebe logicky navazují. Práce všechny tyto cíle bezesporu splnila, avšak dané výstupy jsou spíše popisného a analytického charakteru. Vzhledem však ke skutečnosti, že se práce primárně věnuje připravované regulaci, je dle mého názoru obtížné závěry aplikace dané regulace v následné praxi predikovat a hodnotit její případné pozitivní nebo negativní důsledky. V rámci stanovených cílů považuji taktéž za vhodné autorovo rozhodnutí zaměřit se pouze na veřejnoprávní rovinu regulace, kdy se autor této oblasti věnuje poměrně velmi komplexně a detailně.

Práce byla rozdělena do několika částí, přičemž první kapitola se věnovala definici úvěrového skóringu a jeho významu v řízení úvěrového rizika. Úvěrový skóring je popsán jako matematicko-statistický přístup, který měří pravděpodobnost nesplacení úvěru a vyjadřuje ji v podobě numerického skóre. K jeho výpočtu se používají skóringové modely, které mohou být založeny na tradičních metodách, jako je lineární regrese, nebo na metodách strojového učení. Zatímco tradiční metody jsou snadno interpretovatelné, metody strojového učení přinášejí obavy z netransparentnosti a potenciální předpojatosti.

Druhá kapitola analyzuje stávající veřejnoprávní předpisy, které se vztahují na úvěrový skóring. Tato regulace se dělí do tří rovin: první se zaměřuje na bankovní regulaci skóringových modelů, druhá na ochranu osobních údajů podle GDPR a třetí na antidiskriminační právo. Každá z těchto rovin sleduje jiný cíl a adresuje různá rizika spojená s úvěrovým skóringem.

Třetí kapitola se zaměřuje na nadcházející regulaci umělé inteligence, konkrétně na AIA, která klasifikuje úvěrový skóring jako vysoce rizikový

systém. Tato regulace přináší přísné požadavky na technickou kvalitu, vysvětlitelnost modelů a monitoring. Dále se práce zabývá novou směrnicí o smlouvách o spotřebitelském úvěru (CCD II), která zakazuje využití citlivých osobních údajů pro hodnocení úvěruschopnosti.

U dané práce je v první řadě potřeba vyzdvihnout zájem autora věnovat se detailní právní analýze velmi aktuálního a relevantního tématu. Využívání technologických inovací založených na umělé inteligenci (AI) je zvyšujícím se trendem napříč širokým spektrem odvětví, bankovní a finanční sektor nevyjímaje. Přestože v současné době nalezneme řadu publikací věnující se problematice aplikace relevantní právní úpravy na proces úvěrového skóringu, daná problematika je ve vztahu k využití autonomních systémů stále velmi neprobádanou oblastí, a to jak v rámci tuzemských, tak zahraničních zdrojů.

Práce je celkově na velmi dobré úrovni. Autor prokázal rozsáhlou znalost dané problematiky nejen v rámci různých právních odvětví (zejména GDPR a regulace úvěrových institucí), ale taktéž v technické (např. kap. 1.3.2) a ekonomické rovině (viz. např. vysvětlení procesu úvěrového skóringu v kap. 1.1 a 1.2). Jednotlivé kapitoly práce na sebe logicky navazují, kdy autor závěry popsané v teoretické části práce vhodně aplikuje ve vztahu k současné i připravované právní úpravě.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

SVOBODA, Š: RIZIKO DISKRIMINACE PŘI VYUŽÍVÁNÍ AI TECHNOLOGIÍ

TINA MIZEROVÁ⁷

SVOBODA, Š: Riziko diskriminace při využívání AI technologií. 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 102 s.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá využitím umělé inteligence (AI) v procesech získávání a výběru pracovníků a s tím spojeným rizikem diskriminace uchazečů o zaměstnání. Práce popisuje možnosti automatizace těchto procesů a analyzuje právní úpravu diskriminace a ochrany osobních údajů. Na základě toho jsou identifikovány rizikové oblasti využití AI v procesech získávání i výběru a rozebrány možnosti obrany proti diskriminačním rozhodnutím AI. Cílem práce je zhodnotit, zda současná právní úprava je vhodnou a správnou regulací AI, která zabezpečí rovné zacházení a zákaz diskriminace uchazečů o zaměstnání.

KLÍČOVÁ SLOVA

Umělá inteligence; diskriminace; pracovní právo; získávání zaměstnanců; výběr uchazečů o zaměstnání; osobní údaje; GDPR; AIA

ABSTRACT

The thesis deals with the use of Artificial Intelligence (AI) in the process of recruitment and selection of employees and the associated risk of discrimination of job applicants. The thesis describes the possibilities of automating these processes and analyses the legal regulation of discrimination and data protecti-

⁷ Mgr. et Mgr. Tina Mizerová je doktorandkou Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontakt: tina.mizerova@mail.muni.cz

on. Based on this, the risk areas of using AI in the recruitment and selection processes are identified and the possibilities of legal defence against discriminatory AI decisions are discussed. The aim of the paper is to assess whether the current legislation is an appropriate and correct regulation of AI to ensure equal treatment and nondiscrimination of job applicants.

KEYWORDS

Artificial Intelligence; Discrimination; Employment Law; Recruitment; Selection of Job Applicants; Personal Data; GDPR; AIA

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/xhzsd/>

Téma je aktuální a poměrně náročné. Týká se aktuální problematiky zavádění AI do některých procesů běžného života, zde konkrétně do procesu získávání a především výběru zaměstnanců a zaměstnankyň. Cílem autora bylo zhodnotit současnou právní úpravu, zejména zda je dostačující k tomu, aby byla schopná ochránit uchazeče a uchazečky o zaměstnání před možnou diskriminací v situacích, kdy je v rámci výběru uchazečů používána umělá inteligence. Konkrétněji se autor zaměřil na úpravu obsaženou v GDPR, připravovaném AI actu a na právní záruky z nich vycházející. Náročnost tématu spočívá v tom, že je pro zpracování tématu třeba propojit znalosti práva a technologií: diplomat tak musel, kromě orientace v relevantních předpisech, mít povědomí i o tom, jak AI funguje a jak ovlivní proces výběru zaměstnanců a zaměstnankyň.

Obsahově je práce na velmi vysoké úrovni, autor demonstruje, že se v představené problematice orientuje. Oceňuji využití práci s relevantními zdroji, pomocí kterých autor identifikoval oblasti, v nichž může při zapojení AI nástrojů docházet k diskriminaci. Autor také analyzuje silné, a především slabé stránky právní úpravy. Slabinou práce je (ne)souvislost a návaznost jednotlivých kapitol a témat. Autor nejprve v úvodu vymezuje cíl práce a jednotlivé výzkumné otázky, zároveň zde definuje umělou inteligenci. V první kapitole pak popisuje proces získávání a výběru pracovníků a využití nástrojů AI v jednotlivých procesech získávání a výběru pracovní-

ků a zmiňuje i relevantní ustanovení AI Aktu. Až v druhé kapitole pak obecně představuje problematiku diskriminace. Zvolená posloupnost je zmatečná, protože autor už v první kapitole několikrát zmiňuje, že je v konkrétním kroku relevantní právní úprava související s diskriminací nebo se zákazem diskriminace, ačkoliv se o diskriminaci hovoří až v následující kapitole. Srozumitelnosti práce i myšlenek autora by prospělo, kdyby práce šla od obecnějšího ke konkrétnímu a začínala druhou kapitolou, tedy obecnějším představením problematiky diskriminace a zejména diskriminace v souvislosti s využitím AI a po tomto představení by následovala stávající první kapitola, v níž by se autor mohl podrobněji zabývat rizikem diskriminace v jednotlivých krocích procesu získávání a výběru zaměstnanců, kterou by navíc bylo rovnou dobré propojit ji s čtvrtou kapitolou, kde autor podrobněji rozebírá jednotlivá rizika spojená s využitím AI v procesech získávání a výběru zaměstnanců. Stejně tak relevantní úprava v AI Aktu by si zasloužila samostatnou ucelenou kapitolu (podobně jako kapitola o GDPR) místo toho, aby byla rozházená mezi kapitoly 1, 4 a 5. Celkově práci kazí lehce chaotický dojem, kdy jsou relevantní myšlenky a závěry roztříštěny mezi několik kapitol a autor nepředkládá své myšlenky souvisle, ale skáče mezi jednotlivými tématy.

I přes tyto výhrady se jedná o nadstandardní a originální práci věnující se náročnému a aktuálnímu tématu, které v tuzemské literatuře zatím nebylo podrobněji popsáno. Autor předkládá jak komplexní popis zapojení AI do procesů pracovního práva, tak právní analýzu na vysoké odborné úrovni.

HUDÍK, L: VYUŽITÍ UMĚLÉ INTELIGENCE PŘI POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB. PŘÍLEŽITOST NEBO HROZBA PRO ADVOKACII?

PAVEL ONDŘEJEK⁸

HUDÍK, L: Využití umělé inteligence při poskytování právních služeb. Příležitost nebo hrozba pro advokacii? 2024, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 110 s.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá fenoménem umělé inteligence a jejím využitím při poskytování právních služeb, ale i vlivem na související právní profesí. Hlavním cílem diplomové práce bylo vyhodnotit současnou regulaci umělé inteligence jak na obecné, tak na profesní úrovni u nás i ve světě.

Umělá inteligence, nebo lépe řečeno systém umělé inteligence, je bezpochyby aktuální a hojně diskutované téma, který se rapidně dostal do podvědomí široké veřejnosti v posledních třech letech a má potenciál změnit aktuální většinu ekonomických odvětví tak, jak je v současné době známe. Jeho medializací a mnohdy záměrně útočnými nadpisy článků se ovšem, i v kruzích odborné veřejnosti, často vyskytují dotazy, jako například: „Nepřijdu kvůli AI o práci“? „Proč bych měl AI používat?“

Hlavní použitou metodikou této práce je tak empirický výzkum fenoménu systémů umělé inteligence, a následné aplikace získaných poznatků na již existující právní nástroje na bázi AI. Pokusím se tak zodpovědět otázku, zda je umělá inteligence hrozbou či spíše příležitostí pro budoucnost advokacie, a jak by k ní mělo být přistupováno.

⁸ doc. JUDr. Pavel Ondřejek, Ph.D. je docentem na Katedře teorie práva a právních učení na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Kontakt: ondrejek@prf.cuni.cz

Rovněž se práce zabývá i související problematikou, tedy jevy jako „forum shopping“, ochrana a zpracování osobních údajů optikou GDPR či profesní povinností mlčenlivosti, nebo vinklařením, tedy neoprávněným poskytováním právních služeb ze strany umělé inteligence.

Vzhledem k rozměrům tohoto fenoménu budu vycházet z pragmatických a gnozeologických poznatků napříč právními řády, které jsou mnohdy aktuální a použitelné i v rámci českého právního řádu. V závěru práce jsou formovány konkrétní kroky, jak s jednotlivými systémy AI při výkonu advokacie pracovat tak, aby byly dodrženy dotčené právní i stavovské předpisy, jako i unijní právo.

KLÍČOVÁ SLOVA

Umělá inteligence; využití; poskytování právních služeb

ABSTRACT

This thesis deals with the phenomenon of artificial intelligence and its use in the legal practice, as well as its impact on the related legal professions. The main objective of the thesis was to evaluate the current regulation of artificial intelligence at both the general and professional level in the Czech Republic and around the world.

Artificial Intelligence, or better said, the artificial intelligence system, is undoubtedly a topical and widely discussed topic that has rapidly come into the public consciousness in the last three years and has the potential to change the current majority of economic sectors as we currently know them. Its media coverage and often deliberately offensive article headlines, however, have often led to questions, such as: "Won't I lose my job because of AI?" or "Why should I use AI?", even in professional circles?

Thus, the main methodology used in this thesis is the empirical research into the AI systems phenomena, and the subsequent application of the findings to existing AI-based legal tools. I will thus attempt to answer the question of whether AI is a threat or rather an opportunity for the future of advocacy, and how it should be approached.

The thesis also deals with related issues, i.e. phenomena such as forum shopping, protection and processing of personal data through the lens of

the GDPR or professional confidentiality obligations, or winking, i.e. the unauthorised provision of legal services by AI.

Given the dimensions of this phenomenon, I will draw on pragmatic and gnoseological insights from across legal orders, which are often relevant and applicable also within the Czech legal order. The thesis concludes by shaping concrete steps on how to work with individual AI systems in the practice of advocacy in order to comply with the relevant legal and statutory provisions as well as EU law.

KEYWORDS

Artificial intelligence; Usage; Provision of legal services

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/189069>

Je jen málo témat, které se v posledních několika málo letech přesunuly od úzce specializovaných diskusí, kterých se účastnili v zásadě jen odborníci na dané téma, do prakticky všech oborů lidské činnosti. Téma umělé inteligence k nim bezpochyby patří, a přirozeně se tak dotýká i práva. Minimálně od konce roku 2022 jsme svědky nebývalého zájmu o možnosti využití umělé inteligence, o jejímž potenciálu proměnit řadu oblastí společenského života se vedou vášnivé debaty. Hlavním rozdílem oproti předchozím technologickým revolucím je však to, že v současné zrychlující se společnosti tyto proměny nastávají daleko dříve, a není tak dostatek času je uchopit. Téma diplomové práce je bezpochyby aktuální, reflektuje aktuální vývoj a je zaměřeno i na predikce budoucího možného vývoje.

Diplomová práce má převážně praktické zaměření, nejedná se primárně o výzkum teoretického problému, jehož cílem by bylo posunout základní poznání o zkoumaném fenoménu, vytvořit novou teorii nebo stávající doktrínu zpochybnit. Diplomant se zaměřuje na praktickou otázku, co přináší a v budoucnosti možná přinese umělá inteligence (AI) při poskytování právních služeb advokáty. Úvod práce popisuje jak základní výzkumné otázky, tak i metodu práce, což je určitě pozitivní i u čistě doktrinárního

výzkumu. První dvě kapitoly práce se věnují problematice pojetí umělé inteligence v právu obecně a speciálně v soukromém právu ČR. Kapitola třetí popisuje regulaci AI v souvislosti s poskytováním právních služeb ve vybraných státech a v Evropské unii. Jádro práce tvoří čtvrtá kapitola, která se věnuje různým nástrojům AI využívaným v současnosti při poskytování právních služeb. Jde například o chatboty, analytické nástroje používané při práci s judikaturou nebo právními předpisy, prediktivní AI nástroje, anebo administrativní AI nástroje. Za zvlášť důležité považuji diplomantovo zkoumání negativních jevů v souvislosti s využíváním AI obsažené v páté kapitole, stejně jako stručné úvahy o možném budoucím vývoji v závěrečné kapitole diplomové práce.

Z metodologického hlediska bych měl připomínku k určité diplomantově skepsi vyjádřené v samotném závěru práce, kde uvádí: *„Co se týče výzkumu samotného, vzhledem ke skutečnosti, že jsem při zpracování této práce vycházel zejména z dat angloamerického typu právní kultury, kde je již umělá inteligence využívána podstatně delší dobu než v tuzemském prostředí, byl by zajištěn namísto další výzkum zaměřený na empirické poznatky a statistická data. S přihlédnutím k absenci dostatečného množství relevantních podkladů v našem prostředí by ovšem bylo patrně vhodné, aby tento výzkum provedl někdo, kdo již samostatně vykonává advokátní činnosti a mohl by tak v rámci tohoto výzkumu uplatnit vlastní empirické poznatky.“* (str. 90–91). Osobně se naopak domnívám, že provedení samostatného empirického výzkumu je primárně úkolem právní vědy, nikoliv advokátů samotných. Ti by mohli být objektem zkoumání (například prostřednictvím strukturovaných rozhovorů). Samozřejmě nelze mít nic proti tomu, pokud jsou využívána otevřená data z jiných výzkumů, připomínka směřuje proti diplomantovu tvrzení, že jiný postup nebyl vhodný nebo možný.

Další připomínka se týká šířky a hloubky provedené analýzy: ačkoliv téma diplomové práce je zvoleno vhodně, protože je dostatečně úzké, zpracování je na řadě míst poměrně deskriptivní, a to nejen v úvodních kapitolách (kde je deskripce zřejmě nutná), ale i v částech, kde jsou popisovány současné nástroje AI (kapitola čtvrtá), rizika AI (kapitola pátá) a úvahy s ohledem na možný vývoj (kapitola šestá). Ve všech těchto kapitolách jsou

sice přítomny vlastní hodnocení a komentáře diplomanta, ovšem děje se tak z mého pohledu spíše na okraj popisovaných problémů a koncepcí z pohledu jiných autorů. Kdyby se těžiště práce posunulo k zaujetí vlastního názoru, zřejmě by musela být omezena šířka diskutované problematiky, ale prospělo by to hloubce analýzy.

Jako každá diplomová práce, má i tato silnější a slabší stránky; z pozice oponenta především kladně hodnotím to, že diplomantovy názory jsou podány ve srozumitelné formě. Za výhodu považuji i praktickou použitelnost závěrů a poměrně kvalitní sumarizaci aktuálních diskusí na téma AI a poskytování právní pomoci, přičemž se nevychází jen z tuzemské odborné literatury. Za velmi zajímavý považuji přehled různých nástrojů AI, které lze při poskytování právních služeb již dnes využít, přičemž je jasné, že jejich okruh a funkce se v budoucnu budou zcela jistě rozvíjet.

Pokud jde o teoretické základy práce, zde práce rovněž ob stojí, nicméně systematickému zkoumání existující odborné literatury mohla být věnována větší pozornost. Například otázkám přiznání subjektivity AI se věnuje článek Karolíny Drachovské: Umělá inteligence jako nositelka základních práv? Právník, č. 4, 2021, str. 273–284, na který mohl autor diplomové práce kriticky reagovat.

Co se týká porovnání s úpravou vybraných států v kapitole 3.1., standardním požadavkem při provádění komparace by mělo být i zdůvodnění výběru konkrétních srovnávaných jurisdikcí. Diplomantova úvaha o tom, že regulace AI je v těchto státech tradiční, by měla být podpořena nějakým důkazem o tom, že v jiných státech tomu tak není.

Poměrně pozitivní dojem ze srozumitelně podané problematiky snižuje velké množství jazykových a gramatických chyb a překlepů. Jedná se sice o formální nikoliv věcné nedostatky, ale velké množství formálních nedostatků nesvědčí o pečlivosti diplomanta při závěrečné revizi práce. Neodpustím si v této souvislosti poznámku, že běžně dostupné textové editory obsahují funkce, které překlepy dokáží snadno identifikovat (o některých ostatně diplomant ve své práci sám pojednává).

Zajímavou metodou, kterou diplomant využil, je identifikace vlastních chyb a nedostatků samotnou AI (str. 61 a příloha č. 1). S touto metodou by

dipломant mohl dále pracovat tak, že by výsledek porovnal s relevantní odbornou literaturou anebo například porovnal odpovědi na tutéž otázku generované různými nástroji generativní AI.

I s vědomím výše uvedených kritických připomínek k diplomové práci bych rád zdůraznil celkově pozitivní dojem, který z práce mám. Závěry diplomové práce sice nejsou nijak přelomové, vyplývají však z analýzy a argumentů vysvětlovaných v jednotlivých kapitolách práce. Diplomant zejména uvádí, že „vzhledem k pragmatickému a aktivnímu přístupu České advokátní komory se jeví, že česká advokacie je na příchod umělé inteligence poměrně připravena a neměla by na ni mít negativní důsledky. ... V praxi tak bude v režích jednotlivých advokátních kanceláří a praktikujících advokátů, do jaké míry se přizpůsobí příchodu AI a zda v rámci výkonu advokátní činnosti přijmou vhodná opatření a reorganizují svou práci tak, aby došlo k efektnímu zapojení AI“ (str. 90).

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

VALA, B: COPYRIGHT PROTECTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE OUTPUTS

DAMIÁN PALAŠTA⁹

VALA, B: Copyright protection of artificial intelligence outputs. 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 139 s.

ANOTACE

Tato práce se zabývá problematikou ochrany výstupů umělé inteligence, jmenovitě autorským právem a právy souvisejícími s autorským právem. V obecné části je představena technická stránka umělé inteligence, hlavní důraz je položen na aspekty, které odlišují umělou inteligenci in jiných softwarů. Dále jsou položeny základy, v podobě teoretického základu kreativity. Dále obecná část obsahuje právní rámce, Evropské unie a České republiky, doplněné o Bernskou úmluvu. Právní rámec se zaměřuje, na postavení diskutovaných právních rámců, k výtvořům umělé inteligence. Následně v praktické části je už přistoupeno ke konkrétním subjektům, které mohou být kvalifikováni jako autoři výtvořů umělé inteligence. Na čtyři hlavní autorské subjekty, navazuje kapitola zabývající se stěžejními teoriemi autorského práva a jejich vliv na umělou inteligenci. Následně jsou nabídnuty alternativní způsoby ochrany výtvořů umělé inteligence. Práce čerpá hlavně ze zahraniční, ale i z české literatury, odborných monografií jakož i soudní judikatury s cílem v závěru najít optimální řešení pro problematiku ochrany výtvořů umělé inteligence na výstupu.

KLÍČOVÁ SLOVA

AI; technologie; kreativita; autorství; duševní vlastnictví; autorské právo

⁹ Mgr. Damián Palašta je doktorandem Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontakt: 554257@mail.muni.cz

ABSTRACT

This work addresses the issue of protecting the outputs of artificial intelligence, specifically through copyright law and related rights. The general section introduces the technical aspects of artificial intelligence, with primary emphasis on features that distinguish artificial intelligence from other software. Additionally, foundational concepts of creativity are established in a theoretical framework. Furthermore, the general section encompasses legal frameworks of the European Union and the Czech Republic, supplemented by the Berne Convention. The legal framework focuses on the positioning of the discussed legal structures concerning artificial intelligence creations. Subsequently, in the practical section, attention is directed toward specific subjects that may qualify as authors of artificial intelligence creations. This section discusses four main authorial subjects, followed by a chapter examining pivotal copyright theories and their impact on artificial intelligence. Alternative methods of protecting artificial intelligence outputs are then proposed. The work draws extensively from both foreign and Czech literature, specialized monographs, and judicial case law, aiming to find an optimal solution for the protection of artificial intelligence creations.

KEYWORDS

AI; Technology; Creativity; Authorship; Intellectual Property; Copyright

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/o6yyj/>

Diplomant predložil prácu na tému „Autorsko právni ochrana výtvorů umělé inteligence“. Táto téma je mimoriadne aktuálna, keďže o nej prebiehajú živé diskusie a spory v rôznych jurisdikciách. Tému považujem za vynikajúco zvolenú, nakoľko reflektuje súčasný diskurz v odborných kruhoch zaoberajúcich sa autorskoprávnou ochranou a umelou inteligenciou. Zohľadňujúc absenciu konkrétnej právnej úpravy a novú povahu technológie, akou je generatívna umelá inteligencia, ide o náročnú prácu vyžadujúcu rozsiahlu analýzu a rešerš vhodnej literatúry. Diplomant vhodne pracuje s aktuálnou literatúrou, ktorá je pre túto oblasť relevantná. Zvlášť treba

oceniť, že práca je vypracovaná v anglickom jazyku, pričom diplomant na dobrej úrovni zvládol odbornú terminológiu. Text je relatívne dobre čitateľný, s výnimkou menších nedostatkov.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že problematika je zložitá nielen z právneho, ale aj z technického hľadiska. Pre adekvátne spracovanie témy bolo potrebné, aby mal autor solídny technický základ, ktorý mu umožnil správne narábať s konceptom autorskoprávnej ochrany v kontexte technológie umelej inteligencie. Táto skutočnosť si štandardne vyžaduje preštudovanie veľkého množstva najmä zahraničnej literatúry, ktorá tvorí podstatnú časť citovaných zdrojov, čo odráža aktuálny stav a diskusie v tejto oblasti, vzhľadom na obmedzenú dostupnosť relevantnej literatúry v českom jazyku.

Diplomant si stanovil, že jeho práca by sa mala venovať problematike ochrany výstupov umelej inteligencie, pričom hlavným zameraním by malo byť autorské právo a práva s ním súvisiace. V úvodnej časti práce sa mal diplomant zamerať na predstavenie technických základov fungovania umelej inteligencie. Následne sa mal venovať teleologickým základom autorského práva, pričom tieto základy by mal postaviť do kontextu výziev, ktoré priniesla technológia umelej inteligencie.

V ďalšej časti práce by sa mal diplomant sústrediť na kľúčové otázky týkajúce sa autorskoprávnej ochrany výstupov umelej inteligencie, vrátane analýzy pojmových znakov autorského diela, so zameraním na otázku originality, identifikácie osoby autora a vykonávateľa práv k takýmto výstupom. Nemal by opomenúť ani analýzu ľudského vstupu pri vytváraní týchto výstupov a jeho možného vplyvu na autorskoprávnú ochranu. Okrem toho mal diplomant uskutočniť diskusiu o možných alternatívnych prístupoch k právnej ochrane týchto výstupov. Primárne by sa práca mala zamerať na analýzu právnych rámcov Európskej únie a českého práva, avšak v prípade riešenia konkrétnych problémov by sa mal diplomant venovať aj komparatívnej analýze riešení v iných kontinentálnych jurisdikciách, ako aj vo vybraných common law jurisdikciách.

Z hľadiska naplnenia cieľov práce hodnotím prácu ako v zásade zodpovedajúcu stanoveným cieľom, s malým upozornením v prípade kompara-

tívnej časti, ktorá je skôr poznámkou na okraj než plnohodnotným porovnaním obdobných inštitútov. Vysoko však oceňujem prácu diplomanta v kapitolách 5, 6 a 7, kde jasne vymedzil možnosti autorstva v najširšom chápaní pri výtvoroch umelej inteligencie. Obzvlášť v kapitole 6 sa výborne zamerlal na teórie, ktoré možno sledovať za normatívnym textom autorského zákona, a veľmi vhodne ich aplikoval na predmetnú problematiku. Tento jeho kritický prístup vhodne dopĺňa kapitola 7, kde sa prejednávajú alternatívy k štandardnej autorskoprávnej ochrane diel vytvorených umelou inteligenciou. Autorovi odporúčam, aby sa tejto téme venoval aj naďalej, pokojne s väčším dôrazom na judikatúru, a aby rozvíjal predmetné časti práce v prípade ďalšieho potenciálneho štúdia.

Predkladaná práca z hľadiska teoretického aj obsahového jednoznačne svedčí o diplomantovej schopnosti pracovať s odbornými zdrojmi a predložiť pojednanie na zvolenú tému formou uceleného akademického textu. S ohľadom na kvalitatívny aj kvantitatívny rozsah práce sa domnievam, že práca jednoznačne presahuje požiadavky kladené na úroveň diplomovej práce. Vzhľadom na jej rozsah by pravdepodobne obstála aj ako rigorózna práca. V takomto prípade však odporúčam autorovi, aby sa v ďalšom výskume hlbšie venoval opisu a analýze právneho rámca s uvedením relevantnej judikatúry. Zároveň by mal ísť menej do technických detailov, ako bolo uvedené v kapitole 2, pretože v predmetnom prípade nie je jasné, aké je napojenie medzi kapitolami 2 a kapitolami 5, 6 a 7, najmä s ohľadom na metódy tréningu umelej inteligencie. Odporúčaním pre autora, ale aj slabinou druhej kapitoly, je predovšetkým to, aby jasne odôvodnil výber metódy skúmania modelov umelej inteligencie a nadväzujúce kauzálne prepojenie na autorskoprávne problémy týkajúce sa najmä ochrany diel vytvorených umelou inteligenciou. Hlavným dôvodom tejto potreby je jednak aktuálne vedená litigácia v tejto oblasti, a taktiež teoretické poňatie umelej inteligencie z pohľadu autorského práva. Väčšina autorov totiž pracuje s modelom tzv. tréningu a výstupu, prípadne aj vstupu dát (napr. Drexler a ďalší). Niektoré dokumenty publikované orgánmi EÚ sa taktiež prikláňajú k takémuto ponímaniu umelej inteligencie. Napriek tomu však nemožno poprieť, že v prípade rozhodovania na základe konkrétneho prístupu môže

mať tento prístup významný vplyv na výsledok v súvislosti s priznaním alebo nepriznaním právnej ochrany takémuto domnelému dielu. Bez jasného vysvetlenia je však takýto vzťah prinajlepšom iba korelačný.

Diplomant štruktúroval svoju diplomovú prácu nasledovne. Úvodom predstavil problematiku umelej inteligencie (AI) a jej vplyv na súčasný systém autorského práva. V druhej kapitole sa venoval technickým aspektom AI, kde detailne opísal proces jej tvorby, rôzne metódy vývoja generatívnej AI, jej učenie a architektúru modelov. Tretia kapitola sa zaoberá teoretickými konceptmi tvorivého procesu a kreativity. Štvrtá kapitola analyzuje právny rámec autorského práva, konkrétne v kontexte Bernského dohovoru, Európskej únie a Českej republiky. Piata kapitola skúma možné prístupy k priradeniu autorstva diel vytvorených AI, vrátane možnosti, že autorom je samotná AI, vývojár, koncový používateľ, alebo že diela spadajú do verejnej domény. Šiesta kapitola sa zaoberá teóriami, ktoré ovplyvňujú ochranu diel generovaných AI, vrátane ekonomickej teórie, teórie prirodzených práv, teórie práce a teórie osobnosti. Siedma kapitola skúma alternatívy k tradičnej ochrane autorských práv pre diela generované AI. Na záver diplomant sumarizuje svoje zistenia a hodnotí optimálne riešenie pre ochranu diel vytvorených AI.

Možno skonštatovať, že kapitoly päť až sedem predstavujú najlepšie prepracované a analyticky najhodnotnejšie časti predkladanej práce. V týchto kapitolách autor vykonal analýzu teoretických prístupov k autorstvu diel generovaných umelou inteligenciou, predstavil ich výhody a nevýhody, a zároveň dospel k záveru, že za najvhodnejšieho kandidáta na autora takýchto diel považuje konečného používateľa. Tento záver je podložený úvahou o praktickej výhode motivácie používateľov a zohľadnením kreatívneho vkladu používateľa prostredníctvom zadávania pokynov (promptov), ktoré priamo ovplyvňujú konečný výstup AI.

V piatej kapitole autor podrobne rozoberá alternatívne prístupy k autorstvu AI generovaných diel. Osobitne sa venuje analýze AI ako autora, diel v rámci verejnej domény, a autorstva vývojára alebo koncového používateľa. Na základe rozboru a komparácie argumentov vyplýva, že koncový používateľ je najlogickejšou voľbou, pretože práve on vykonáva priamu

činnost smerujúcu k vzniku diela. Táto časť práce je silnou stránkou diela, pretože autor dokázal spojiť teoretické východiská s praktickými úvahami a zdôvodniť svoje závery presvedčivým spôsobom.

Šiesta kapitola poskytuje pohľad na relevantné teórie v oblasti autorského práva (ekonomická teória, teória prirodzených práv, pracovná teória, a teória personifikácie) a ich aplikovateľnosť na AI. Autor správne upozorňuje na to, že tieto teórie sú primárne humanocentrické, a teda môžu len čiastočne slúžiť ako rámec pre ochranu diel generovaných AI (ako softvárom resp. nie človekom). Najviac podporných argumentov opätovne nachádza pre koncového používateľa, ktorý ako jediný zo zúčastnených subjektov spĺňa kritériá pre možnosť vykonávanie autorských práv (osobnostné, majetkové práva).

V siedmej kapitole autor skúma možnosti alternatívnych riešení pre ochranu AI generovaných diel. Autor v siedmej kapitole konštatuje, že prístup s priznaním autorstva konečnému používateľovi je najkonkurencieschopnejším prístupom voči iným pri uplatnení vyššie spomenutých teórií. Tento prístup má výhodu v podobe ekonomickej motivácie a v blízkosti používateľa k finálnemu výstupu, ktorý aktívne ovplyvňuje. Napriek tomu však tento prístup trpí tým, že minimálne úsilie potrebné na vytvorenie diela generovaného AI nedosahuje štandardy duševnej činnosti, kreativity či originality, ktoré tvoria hlavnú prekážku pri priznaní ochrany prostredníctvom tradičného chápania autorského práva. V siedmej kapitole navrhuje alternatívne formy ochrany, ktoré by lepšie reflektovali povahu AI generovaných diel, ako napríklad sui generis ochranu, zmluvné dojednania či susedné práva. Táto ochrana by mohla ponúknuť flexibilitu, ktorú tradičné autorské právo neumožňuje, a poskytla by konečnému používateľovi určitý stupeň právnej ochrany aj bez splnenia požiadavky na dušenú činnosť/originalitu.

Autor správne rozpoznáva, že aj keď sú tradičné formy ochrany autorského práva považované za ťažko aplikovateľné na AI, model atribúcie autorstva koncovému používateľovi predstavuje pragmatické riešenie. Pri posudzovaní originality a kreativity AI generovaných výtvorov autor správne zdôrazňuje nízku hranicu originality podľa európskej judikatúry,

čo minimálne otvára možnosť diskusie o autorské koncovým používateľom. Autor tiež navrhuje kratšiu dobu ochrany diel vytvorených AI, čím reflektuje rýchly vývoj AI technológií.

Na záver je potrebné uviesť, že uvedené výtky by mali byť chápané predovšetkým ako snaha o zdokonalenie už aj tak veľmi pozitívne vyčnievajúcej práce so zaujímavou témou a kvalitným spracovaním.

V závere možno povedať, že práca prináša systematický a dobre odôvodnený pohľad na problematiku autorstva AI generovaných diel. Prístup, ktorý zvyrazňuje úlohu koncového používateľa, je podložený analýzou a vhodnou argumentáciou s využitím rozhodovacej praxe orgánov aplikácie práva, pričom autor dokázal vhodne skombinovať teoretické východiská a praktické aspekty. Práca preto predstavuje dôležitý prínos do diskusie o autorskoprávnej ochrane v kontexte AI a môže byť podkladom pre ďalší výskum v tejto oblasti.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

SAMKOVÁ, N: DIGITALIZACE V OBLASTI STÁTNÍ SPRÁVY V ČR

SOŇA POSPÍŠILOVÁ¹⁰

SAMKOVÁ, N: *Digitalizace v oblasti státní správy v ČR, Univerzita Palackého, Právnická fakulta, 67 s.*

ANOTACE

Diplomová práce nese název „Digitalizace v oblasti státní správy v ČR“. Věnuje se změnám v oblasti digitalizace ve státní správě. Největší pozornost je v práci věnována zákonu č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, jeho vlivu na adresáty a jeho celkovou podobu. Cílem práce je mapovat a kriticky analyzovat stávající podobu nových nástrojů eGovernmentu a dopad nové právní úpravy v oblasti digitalizace na státní správu stran komunikace fyzických a právnických osob vůči správním úřadům. První a druhá kapitola se zabývá pojmy veřejné správy, státní správy a jejich orgánů. Ve druhé kapitole je vymezen pojem eGovernmentu a jsou stručně vymezeny jeho vývojové fáze. Třetí kapitola se zabývá zákonem o právu na digitální služby a jeho dopadem na práva fyzických a právnických osob a jim odpovídající povinnosti orgánů veřejné moci. Čtvrtá kapitola se pak věnuje praktickému dopadu zákona a digitalizace na podobu výkonu státní správy a způsobu komunikace uživatelů digitálních služeb s orgány veřejné moci. Pátá kapitola se zaměřuje na kontext digitalizace státní správy v ČR ve vztahu k Evropské unii. V závěrečné kapitole je pak stručně věnován prostor základním pozitivním a negativním dopadům digitalizace na společnost.

¹⁰ JUDr. Soňa Pospíšilová, Ph.D. je odbornou asistentkou Katedry správního práva a finančního práva na Právnické fakultě Univerzity Palackého. Kontakt: sona.pospisilova@upol.cz

KLÍČOVÁ SLOVA

Digitalizace; veřejná správa; eGovernment; zákon o právu na digitální služby; Portál občana

ABSTRACT

The topic of thesis is „Digitalization in the field of Public Administration in the Czech Republic“. It is dedicated to changes in the field of digitalization in the state administration. The greatest attention is dedicated to Act No. 12/2020 Sb., on the right to digital services and on the amendment of some acts, its effect on addressees and its overall form. The aim of the work is to map and critically analyze the current form of the new eGovernment tools and the impact of the new legislation in the field of digitalization on the state administration concerning the communication of natural and legal persons to administrative authorities. The first and second chapters deal with the concepts of public administration, state administration and their bodies. In the second chapter, the concept of eGovernment is defined and its development phases are briefly defined. The third chapter deals with the law on the right to digital services and its impact on the rights of natural and legal persons and the corresponding obligations of public authorities. The fourth chapter is then devoted to the practical impact of the law and digitalization on the form of state administration and the way digital service users communicate with public authorities. The fifth chapter focuses on the context of digitalization of state administration in the Czech Republic in relation to the European Union. In the final chapter, space is briefly devoted to the basic positive and negative effects of digitalization on society.

KEYWORDS

Digitalization; Public Administration; eGovernment; Act on the Right to Digital Services; Citizen Portal

Plná verze práce je dostupná z: <https://theses.cz/id/zerha7/?info>

Úvod diplomantka věnuje představení tématu práce, přibližuje systematiku práce a její rozsah. Obecně vymezený cíl práce konkretizuje stanovením hypotézy a tří výzkumných otázek, na které hodlá v práci hledat odpovědi. Dále uvádí metody, které při zpracování práce zamýšlí použít, zdůrazňuje přitom metodu popisnou a analytickou, doplněnou dílčím použitím metody srovnávací a systémové.

V první a druhé kapitole se autorka věnuje vymezení základních pojmů práce, a to veřejná správa, státní správa, digitalizace a eGovernment. U pojmu eGovernment se autorka věnovala též přiblížení jeho cílů a popisu vývoje, resp. etapizace eGovernmentu v podmínkách České republiky, se zaměřením na charakteristiku Strategie Digitální Česko 2018+.

Třetí kapitolu autorka zaměřila na zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. Nejprve obecně přibližuje okolnosti přijetí zákona o právu na digitální služby, průběh legislativního procesu a jeho novelizace, poté se již věnuje podrobné analýze jednotlivých práv a povinností podle této tzv. digitální ústavy. Autorka zde provedla klasifikaci digitálních služeb do několika kategorií a předložila podrobnou analýzu konkrétních práv přiznaných uživatelům digitálních služeb a jim odpovídajících povinností orgánů veřejné moci.

Ve čtvrté kapitole diplomantka svou pozornost soustředí na praktický dopad zkoumané právní úpravy a digitalizace na podobu výkonu státní správy a způsob komunikace fyzických a právnických osob jako uživatelů digitálních služeb s orgány veřejné moci. Přibližuje zde oblasti digitalizace jednotlivých agend státní správy, proces vytváření technické a softwarové podpory pro rutinní činnost, oblasti činnosti orgánů veřejné moci vůči fyzickým a právnickým osobám a zamýšlí se i nad jejich dalším rozvojem.

Pátou kapitolu autorka věnuje objasnění digitalizace státní správy ČR v širším kontextu požadavků Evropské unie. Přibližuje plán digitalizace do roku 2030, sestavený Evropskou komisí a jeho oblasti, označovaný jako Digitální kompas 2030. Poté se věnuje indexu digitální ekonomiky a společnosti „DESI“, jehož prostřednictvím Evropská komise monitoruje

digitální pokrok členských států v oblasti ekonomiky a společnosti.¹¹ Autorka postupně analyzuje čtyři sledovaná kritéria digitalizace, a to digitální schopnosti, digitální infrastrukturu, digitalizaci podniků a digitální veřejné služby. Pro účely práce si pak autorka vybrala srovnání ČR v jednotlivých sledovaných kritériích s Dánskem jako „vzorovou“ zemí v oblasti digitalizace a Slovenskem jako státem nám historicky a kulturně blízkým. Stav digitalizace v uvedených státech autorka demonstruje na konkrétních případech a statistických údajích a nabízí vždy též srovnání se stavem digitalizace v Česku.

V šesté kapitole autorka předkládá stručné celkové zhodnocení vlastního výzkumu ve sledované oblasti a své zamyšlení nad výhodami i nevýhodami digitalizace pro českou společnost.

V závěru diplomantka připomíná cíl práce, konstatuje ověření v úvodu stanovené hypotézy a rekapituluje obsah své práce. V návaznosti na text práce reaguje na výzkumné otázky. Předmětnou právní úpravu hodnotí jako důležitý milník v oblasti eGovernmentu v Česku, který garantuje nová práva uživatelů digitálních služeb a obecné principy jejich uplatňování, jakož i odpovídající povinnosti orgánů veřejné moci. Dále se zabývá postavením ČR v oblasti digitalizace v evropském kontextu a vyjadřuje se k výhodám digitalizace jako alternativy stávajícího osobního a listinného vyřizování věcí příslušnými orgány veřejné správy, které oproti nevýhodám považuje za převládající.

Zvolené téma je zajímavé, s mnoha praktickými aspekty, aktuální, v případě jeho originálního zpracování může být s ohledem na omezený okruh zdrojů a teprve se utvářející judikaturu i přínosné. Pokud jde o teoreticko-metodologické zakotvení práce, autorka zdařile propojila teoretická východiska práce s poznatky o uplatnění zkoumané problematiky v praxi. Kromě autorkou identifikovaných metod práce při zpracování práce využila i metody analýzy a syntézy. Oceňuji v textu práce obsažené dílčí závěry, bohužel v závěru práce již autorkou opomenuté. Zdroje práce neuvádí autorka správně v úvodu, ale až v závěru práce.

¹¹ Jak uvádí autorka na str. 44 práce, ČR byla v r. 2023 dle dat indexu DESI z 27 členských států EU na 15. místě.

Diplomová práce je přehledně členěná, kapitoly na sebe logicky navazují. Kapitoly nicméně nejsou obsahově vyvážené. První a druhá kapitola, které jsou teoretickým úvodem do problematiky, jsou poměrně stručné, vhodnější by bylo jejich sloučení. Obdobně je obsahově stručná kapitola šestá, u ní si zase dovedu představit její včlenění do závěru práce.

Práci se zdroji hodnotím pozitivně, diplomantka v práci prokázala schopnost interpretace a analýzy zdrojů, částečně i kritické. Kromě odborné literatury využila i relevantní judikaturu a internetové zdroje, vedle primárních zdrojů využila i zdroje cizojazyčné.

Po obsahové stránce mohu konstatovat, že autorka prokázala schopnost uplatnění zásad vědecké práce. V úvodu stanovený cíl práce byl splněn. Stejně tak se autorka zdařile vypořádala s hypotézou, kterou se jí podařilo potvrdit a se všemi výzkumnými otázkami. Pozitivem práce je její vysoká informační hodnota, autorka přitom nezůstala u popisu, ale usilovala o zachycení správní praxe a aktuálního stavu stále se rozšiřujících digitálních služeb státu, vystihla výhody elektronických úkonů a přinesla též své celkové zamyšlení nad přínosem digitalizace pro společnost. Oceňuji i přiblížení budoucího vývoje digitalizace v ČR v celoevropském kontextu a srovnání s vybranými zeměmi, které autorce umožnilo demonstrovat, jak lze vnímat současný stav a pokrok v digitalizaci v naší zemi.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

ADAM, V: PRÁVO NA PŘÍSTUP NA SOCIÁLNÍ SÍTĚ JAKO NOVÝ "VEŘEJNÝ PROSTOR"

ANNA CHAMRÁTHOVÁ RICHTEROVÁ¹²

ADAM, V: Právo na přístup na sociální sítě jako nový "veřejný prostor". 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 79 s.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá podstatou sociálních sítí a právem jednotlivce na přístup k těmto platformám. Sociální sítě jsou často označovány jako nový veřejný prostor, nepříliš rozdílný od kupříkladu náměstí. Cílem práce je posoudit, nakolik je toto označení vhodné a zda z tohoto vyplývá jednotlivci veřejné subjektivní právo na přístup k tomuto prostoru, a to i v kontextu zájmů jiných osob, zejména provozovatelů sociálních sítí, a také zájmů společnosti jako celku. Následně práce analyzuje současnou právní regulaci sociálních sítí a posuzuje možné legislativní přístupy *de lege ferenda*.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sociální sítě; veřejný prostor; lidská práva; veřejný zájem; regulace sociálních sítí

ABSTRACT

This thesis ponders the nature of social media and the right of the individual to access these platforms. Social media are often referred to as a new public place, not unlike a town square, for example. The goal of this thesis is to evaluate the accuracy of this label and whether it implies a public subjective right of

¹² JUDr. Anna Chamráthová Richterová, Ph.D. je odbornou asistentkou na Katedře správní vědy a správního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Kontakt: anna.chamrathova@mail.muni.cz

the individual to access this space, in context with interests of other parties, namely the providers of social media, as well as interests of society as a whole. Next the thesis analyses current legal regulation of social media and evaluates possible legislative approaches de lege ferenda.

KEYWORDS

Social Media; Public Space; Human Rights; Public Interest; Social Media Regulation

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/ch601/>

Autor si odvážně zvolil téma vysoce originální a ojedinělé, které dosud nikdy nebylo zpracováno. Jedná se zároveň o téma velmi aktuální a dopadající na nesmírné množství lidí, jelikož, jak sám autor poznamenává, sociální sítě užívá cca 5 miliard lidí v průměru více než dvě hodiny denně.

Objevují se tak stále nové otázky jejich regulace a způsobu užívání, které by měly být řešeny. Je bohužel třeba poznamenat, že správněprávní doktrína, do níž práce obsahově spadá, tyto otázky začasť pomíjí.

Práce se zpočátku zabývá tím, jak konkrétně veřejný prostor definovat, se zaměřením na to, zda lze sociální sítě vnímat jako druhy veřejných prostor uznávaných českým právním řádem, a to veřejné prostranství a veřejný statek. Následně autor analyzuje, zda skutečně existuje právo přístupu jednotlivce na sociální sítě v kontextu lidských práv, spolu s vážením zájmů protichůdných. V poslední části se práce zabývá právní regulací v této oblasti de lege lata i de lege ferenda.

Práce je po obsahové stránce naprosto vynikající, jako oponent jsem k ní neměla co dodat a jen tiše závidět vedoucímu, že měl příležitost vést tak kvalitní práci. Vysoce převyšuje běžnou úroveň závěrečných prací a směle se může rovnat i s odbornými články publikovanými v renomovaných časopisech. Lze doufat, že autor se o další publikaci své práce pokusí. Takto zpracovaná a na této úrovni ještě totiž problematika jeho práce publikována nebyla, přičemž, jak jsem již uvedla, jedná se o téma velmi zajímavé.

Autor se v problematice výborně orientuje, perfektně argumentuje a vybírá vhodné praktické příklady pro ilustraci svých názorů a argumentů. Oceňuji jeho úvahu, že právo na přístup k sociálním sítím má vliv na výkon základních lidských práv. Kladně také hodnotím, že v závěru každé kapitoly uvádí stručné shrnutí základních závěrů, ke kterým v kapitole dospěl.

To, co může na první pohled působit jako handicap práce – absolutní minimum využívaných a popravdě i využitelných českých právních odborných zdrojů, autor proměnil v její přednost, kdy pracuje s množstvím zdrojů praktických a zprávami o událostech, které podtrhují jeho argumenty. Práce tak není kompilátem již řečeného s více či méně zdařilým naroubováním myšlenek autora, ale skutečně originárním textem k problematice.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

NEKOVÁŘ, O: PRÁVNÍ VÝCHODISKA STÁTNÍ ČÁSTI EGOVERNMENT CLOUDU

PAVEL ŠTĚPÁNÍK¹³

NEKOVÁŘ, O: Právní východiska státní části eGovernment cloudu. 2024, závěrečná práce programu LL.M. v právu informačních a komunikačních technologií, Masarykovy univerzita, Právnická fakulta, 87 s.

ANOTACE

Závěrečná práce se věnuje problematice využívání cloud computingu orgány veřejné správy České republiky se zaměřením na cloud computing zařazený do nejvyšší bezpečnostní úrovně – Státní část eGovernment cloud. Práce za tímto účelem zkoumá a komentuje původní záměry státu, které jsou obsaženy ve strategických a souvisejících dokumentech a následně je porovnává oproti platné legislativě cloud computingu. Dále práce zkoumá aktuální stav připravenosti státu na samotné poskytování cloud computingu zařazeného do této nejvyšší bezpečnostní úrovně.

KLÍČOVÁ SLOVA

eGovernment; cloud; cloud computing; komerční část eGC; státní část eGC; informační systémy veřejné správy

ABSTRACT

The thesis focuses on the use of cloud computing by public administration bodies in the Czech Republic, with a focus on cloud computing categorised at the highest security level - the state part of the eGovernment cloud. For this

¹³ Mgr. Pavel Štěpáník, LL.M. je náměstkem ředitele NÚKIB, vede sekci strategických agend a spolupráce. Kontakt: 210896@mail.muni.cz

purpose, the thesis examines and comments on the initial intentions of the state, as contained in strategic and related documents, and then compares them with the current legislation on cloud computing. Furthermore, the thesis examines the current state of readiness of the state for the actual provision of cloud computing at the highest security level.

KEYWORDS

eGovernment; Cloud; Cloud Computing; Commercial Part of eGC; State Part of eGC; Public Administration Information Systems

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/qxnmh/>

Právní východiska Státní části eGovernment cloudu Ondřeje Nekováře byla obhájena jako závěrečná práce v programu LL.M. v právu informačních a komunikačních technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Využívání cloud computingu orgány veřejné správy stojí za pozornost z řady důvodů. Konkurence zájmu státu na zajištění bezpečnosti dat spravovaných jeho orgány a na ekonomické realizaci zpracování těchto dat je jedním z nich. Tato konkurence je pak přirozeně nejvýraznější v případě zpracování kriticky důležitých dat, tedy v případě tzv. nejvyšší bezpečnostní úrovně. Právě pro tu je určena Státní část eGovernment cloudu (SeGC), a již zaměření práce na právní východiska tohoto systému je tak příslibem právnicky zajímavého čtení.

Státní část eGovernment cloudu dosud stále nebyla spuštěna, avšak ani opuštěna, a tak je téma práce velmi aktuální, navíc tímto typem práce (a přístupu) dosud velmi málo zkoumané. Závěrečná práce se v rámci právních východisek neomezuje jen na požadavky právních předpisů, nýbrž na celkovou právní logiku budování SeGC. Tento širší rámec byl zvolen nepochybně správně – umožňuje pokrýt širokou škálu právních otázek: od ústavněprávních dopadů SeGC na principy hospodářské soutěže v České republice (proporcionalita omezení hospodářské soutěže a potřeby zajištění národní bezpečnosti – bezpečnosti kriticky důležitých dat státu) až po jednotlivé požadavky na subjekt zajišťující SeGC. Jedná se o složitou

problematiku, a to i vzhledem k malému množství informačních zdrojů v této oblasti.

Autor si stanovil za cíl práce porovnat původní záměry státu na vybudování státní části eGovernment cloudu a platné znění právní úpravy. K tomu formuloval dvě výzkumné otázky: „1. *Postupoval stát při přípravě státní části eGovernment cloud v souladu se stanoveným strategickým záměrem?* 2. *Jaké zákonné předpoklady pro poskytování státní části eGovernment cloudu byly doposud splněny?*” Stanovené cíle práce považuji za splněné – obsah práce plně odpovídá zadání práce a byly zodpovězeny i obě výzkumné otázky. Je dobře, že se autor chopil příležitosti a komparoval ucelené politické (policy) dokumenty (zejména Souhrnnou analytickou zprávu projektu eGovernment cloud) s jejich následujícím zpodobněním v legislativním textu, tedy v zásadě analyzoval střet někdejších záměrů (de lege ferenda) s právní, legislativní a nepochybně také opět politickou realitou.

Ani prostor pro hodnocení proporcionality zásahu do hospodářské soutěže za účelem zachování bezpečnostních zájmů státu nezůstal v práci nevyplněn (první věta na s. 45), byť bych preferoval podrobnější argumentaci tohoto ústředního právního východiska SeGC.

Pro interpretaci právních norem upravujících předmětnou oblast by měla být klíčová definice pojmu „cloud computing“. Na s. 23 se uvádí, že definice tohoto pojmu je uvedena v zákoně o informačních systémech veřejné správy, ale také v zákoně o kybernetické bezpečnosti. Zákon o kybernetické bezpečnosti však upravuje toliko definici digitální služby a pro účely této definice uvádí mimo jiné službu cloud computingu. Definice digitální služby ani popis cloud computingu v zákoně o kybernetické bezpečnosti, obojí transpoziční text směrnice NIS 1, však nebyly a ani nemohly být úplné, což je dokázáno mimo jiné pojetím digitálních služeb ve směrnici NIS 2.

Lze uzavřít, že autor bezpochyby prokázal znalosti a orientaci v dané problematice. V práci jsou uvedeny a analyzovány všechny relevantní právní předpisy i strategické dokumenty. Komparace záměrů obsažených ve strategických dokumentech a legislativního zpodobnění těchto záměrů byla zpracována tak, jak si účastník předsevzal. Navíc bylo pracováno také s ma-

teriály, které dosud nebyly finálně přijaty, což zdůrazňuje jednak účastníkovu znalost daného prostředí, jednak jeho intenzivní kontakt s praxí.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

MARHÁNKOVÁ, K: POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB ONLINE

PAVLA TLOUŠŤOVÁ¹⁴

MARHÁNKOVÁ, K: Poskytování právních služeb online. 2024, diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta, 83 s.

ANOTACE

Práce se zabývá problematikou poskytování právních služeb online. Tato forma poskytování právních služeb se rapidně celosvětově rozvíjí a tudíž se jedná o téma velmi aktuální. V práci je charakterizováno, co jsou disruptivní technologie, proč mají návaznost na poskytování právních služeb online a jak je konkrétně v právu využít. Dále jsou zde uvedeny konkrétní příklady disruptivních technologií a popsány, jak fungují v praxi. V práci je též charakterizováno poskytování právních služeb online v České republice. K tomuto účelu bylo Českou advokátní komorou vydáno stanovisko, které právě poskytování právních služeb online upravuje. Jsou zde nastíněny praktické problémy, které s sebou poskytování právních služeb online přináší. Uvedené praktické problémy jsou v práci zkoumány za pomoci dotazníkového šetření. Výzkum si kladl za cíl zmapovat praktické řešení vyvstávajících problémů v advokátní praxi. Vzhledem k tomu, že jednou z disruptivních technologií je AI v právu, bylo ve výzkumu též zjištěno v jaké míře advokátní kanceláře momentálně AI ve své praxi využívají. Práce si kladla za cíl porovnat právní úpravu dle CCBE a zemí common law. Některé specifické otázky jsou CCBE upraveny více než v České republice, nicméně z generálního hlediska taktéž zůstávají pouze u obecného doporučení. Země common law, konkrétně pak USA a Velká Británie, jsou v právní úpravě poskytování

¹⁴ JUDr. Pavla Tloušťová, Ph.D., MBA je odbornou pracovnící Katedry obchodního práva na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Kontakt: tloustov@kop.zcu.cz

právních služeb online napřed, protože jejich profesní komory stanoví konkrétní praktický postup, jak právní služby online poskytovat a nejedná se o pouhá obecná doporučení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Právní služby online; disruptivní technologie; online platformy; online právní pomoc; advokátní kancelář; ochrana dat; identifikace; mlčenlivost

ABSTRACT

The thesis deals with a matter of providing legal services online. This form of providing legal services is rapidly developing worldwide and therefore it is a very current topic. The thesis characterizes disruptive technologies, why they are related to the provision of legal services online and how to use them specifically in law. It also provides specific examples of disruptive technologies and describes how they work in practice. The thesis also characterises the provision of online legal services in the Czech Republic. For this purpose, the Czech Bar Association has issued an opinion which regulates the provision of online legal services. It outlines the practical problems that the provision of online legal services entails. These practical problems are examined in the thesis by means of a questionnaire survey. The research aimed to map out practical solutions to emerging problems in legal practice. As one of the disruptive technologies is AI in law, the research also identified the extent to which law firms are currently using AI in their practice. The thesis aimed to compare the legislation under the CCBE and common law countries. Some specific issues are more regulated by the CCBE than in the Czech Republic, however, from a general point of view, they also remain only a general recommendation. The common law countries, namely the USA and the UK, are ahead in the regulation of the provision of legal services online because their professional chambers set out specific practical procedures for the provision of legal services online and these are not mere general recommendations.

KEYWORDS

Online Legal Services; Disruptive Technologies; Online Platforms; Online Legal Assistance; Law Firm; Data Protection; Identification; Confidentiality

Plná verze práce je dostupná z: <https://theses.cz/id/2uiqit/>

Diplomantka si vytknula za cíl věnovat se probíhající změně ve způsobu poskytování právních služeb advokáty svým klientům, a to formou online poradenství (vedle tradičního osobního způsobu poskytování právních služeb). Ve své práci se diplomantka v úvodní kapitole zaměřila na vysvětlení pojmu disruptivních technologií včetně umělé inteligence. Za stěžejní lze v DP považovat kapitoly 2. – 4. V kapitole druhé diplomantka analyzuje poskytování právních služeb online v České republice, v kapitole třetí právní úpravu poskytování právních služeb online dle Rady evropských advokátních komor (CCBE) a v kapitole čtvrté právní úpravu poskytování služeb online v zemích common law, a to v USA a Velké Británii. DP též v kapitole druhé obsahuje přínosnou výzkumnou část k otázkám spojeným s tématem DP mezi relevantním vzorkem českých advokátních kanceláří.

Diplomová práce je zpracována přehledně, pečlivě a s dobrým uchopením tématu, a to jak z pohledu teoretického, tak komparací české právní úpravy poskytování právních služeb online se zahraniční. Velkou vypovídací hodnotu má též výzkumná část obsažená v podkapitole 2.5. DP včetně názorného grafického zpracování jednotlivých zjištění ve výzkumu. Práce je logicky členěna na dílčí kapitoly a podkapitoly, jimž odpovídá i samotný text práce.

Diplomantka ve své práci mj. analyzuje otázku odpovědnosti za poskytované právní služby prostřednictvím online platformy a dochází k závěru, že ji má advokát (a nikoliv provozovatel internetové platformy) tak, jako je tomu u tradičního, osobního poskytování právních služeb. Odpovědnost advokáta setrvává i v případě, pokud je pro právní radu použita umělá inteligence, jak příléhavě diplomantka dovozuje z uvedeného rozhodnutí Městského soudu v Praze, sp. zn. 10 C 13/2023 ze dne 11.10.2023. V praxi jsou

tak na advokáta při poskytování právních služeb online za použití pokročilých technologií spravovaných třetími stranami kladený v podstatě vyšší nároky na odpovědnost za poskytované služby, než je tomu u tradičního způsobu výkonu advokacie. V rámci řešení výzkumných otázek diplomantka dochází k závěru, že nejčastěji jsou právní služby prostřednictvím online platformy poskytované v oblastech obchodního a občanského práva. V praxi jistě zůstanou oblasti, v nichž se tento způsob poskytování právních služeb neprosadí, např. při obhajobě v trestním řízení.

Neopominutelnou povinností advokáta při poskytování právních služeb prostřednictvím internetové platformy zůstává zajištění ochrany důvěrných informací obdržených od klienta a zachování mlčenlivosti o klientových záležitostech. Z výzkumu provedeného diplomantkou vyplynulo, že osobní údaje klienta jsou ze strany advokáta nejčastěji chráněny prostřednictvím externích IT firem se zavedenou pravidelnou změnou přístupových hesel.

Ve své práci prokázala diplomantka výbornou orientaci v právní úpravě i v práci s ní.

V relevantních partiích DP diplomantka odkazuje též na rozhodovací praxi.

Diplomantka dobře využívá příležitou domácí i zahraniční literaturu pro otázky analyzované v DP.

Z pohledu odborné kvality oceňují způsob uchopení tématu DP, pečlivou právní analýzu i pečlivé zpracování a vyhodnocení anketních otázek s vypovídací hodnotou v rámci provedeného výzkumu.

Téma DP je velmi aktuální, neboť v současné době dochází k rozvoji poskytování právních služeb advokáty online, tj. nikoliv pouze „tradičním způsobem“ na základě fyzického setkání advokáta s klientem. Rozvoj, kvalitu a dostupnost poskytování právních služeb online ovlivní též rozšíření další umělé inteligence. To vše bude mít v budoucnu velký vliv na nároky na výkon profese advokáta, ale též na jeho postavení ve společnosti. Práce je velmi přínosná nejen z důvodu aktuálnosti zvoleného tématu, ale též způsobem jejího zpracování, a to jak komparací několika právních úprav, tak výzkumnou částí.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

FRÝŽELKA, V. M: AUTORSKOPRÁVNÍ REŽIM OBSAHU VYTVÁŘENÉHO UŽIVATELEM VE VIDEOHŘE

ONDŘEJ WOZNICA¹⁵

FRÝŽELKA, V. M: *Autorskoprávní režim obsahu vytvářeného uživatelem ve videohře. 2024, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 133 s.*

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá uživatelským obsahem ve videohrách. Pozornost věnuje jak obsahu samotnému, tak videohře jakožto komplexnímu předmětu chráněného autorským právem. Práce rovněž rozebírá obsah smluvních ujednání a jejich dopad na autorská práva. Pozornost je dále věnována postavení uživatele, který je autorem a zároveň spotřebitelem. Na základě toho práce představuje úvahy *de lege ferenda* adresující nerovné postavení dotčených stran a jejich legitimní zájmy. Tyto úvahy směřují k respektování práv autora videohry a autora uživatelského obsahu a podporují vznik hybridních ekonomik.

KLÍČOVÁ SLOVA

Obsah vytvořený uživatelem; uživatelské dílo; autorské právo; videohry; spotřebitelská ochrana autora; EULA

ABSTRACT

The thesis deals with user-generated content in video games. It focuses on the content itself and the video game as a complex subject protected by copyright. It

¹⁵ Mgr. Ondřej Woznica je odborným pracovníkem Ústavu práva a technologií na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Kontakt: 445915@mail.muni.cz

discusses contractual provisions and their impact on author's rights. Emphasis is also placed on the status of the user who is both the author and the consumer. Subsequently, the thesis presents de lege ferenda considerations addressing the inequality of the stakeholders and their legitimate interests. The aim is to respect the rights of the video game author and the rights of the user and to promote the emergence of hybrid economies.

KEYWORDS

User-generated Content; User's Work; Copyright; Video Games; Consumer Protection of the Author

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/th/e7vop/>

Diplomová práce řeší téma obsahu vytvářeného v prostředí videoher a jeho právnímu statusu, a to z pohledu zákonného a smluvního uspořádání vztahů. Předností práce je fakt, že právní poznatky a pohled kombinuje s fungováním trhu a technologickými poznatky. Konfrontace právní regulace s regulací trhu a technologickou regulací pouze přidává práci na hodnotě.

Práce je zpracována velmi kvalitně. Práce vychází z rozsáhlého literárního zázemí, včetně toho zahraničního, relevantní judikatury a poznatků o reálném tržním a technologickém fungování. Práce navíc zohledňuje nejen právní problematiku, ale také tržní a technologický kontext.

Hlavním těžištěm práce je zejm. analýza zákonné a smluvní úpravy uživatelské tvorby. Práce nejdříve podrobně popisuje zákonnou regulaci uživatelské tvorby. Zejména nabízí odpověď na otázku, zda se jedná o obsah, který lze chránit autorským právem, kde se zaměřuje na otázku originality.

V části zaměřené na smluvní regulaci vztahů pak autor nabízí přehledným způsobem své poznatky k různým herním společnostem a jejich smluvním podmínkám. Práce zde empiricky zpracovává různé licenční a uživatelské podmínky. Snahu o empirický výzkum hodnotím velmi

kladně, neboť se jedná spíše o výjimku v kvalifikačních pracích v oborech právní vědy a také právní vědě jako takové.

Obecně se jedná o vysoce kvalitní diplomovou práci, která s přehledem přesahuje standard, na který jsme u diplomových prací zvyklí. Doporučil bych ji proto každému zájemci o téma videoher z pohledu českého a evropského právního řádu. Současně rád doporučím i článek z diplomové práce vycházející, publikovaný v tomto čísle Revue pro právo a technologie.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

HEINZEL, M: AUTORSKOPRÁVNÍ ASPEKTY VÝVOJE A VYUŽITÍ UMĚLÉ INTELIGENCE (AI)

PETRA ŽIKOVSKÁ¹⁶

HEINZEL, M: Autorskoprávní aspekty vývoje a využití umělé inteligence (AI). 2024, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 86 s.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na autorskoprávní aspekty, jež jsou spojeny s vývojem a využíváním AI. Ve světle stále rostoucího významu AI ve společnosti diplomová práce popisuje, jak tato technologie ovlivňuje autorské právo. Práce se zaměřuje na obecný výklad pojmu AI, rozebírá pojem dílo ve smyslu autorského zákona a dále se věnuje oblasti automatizované analýzy textů a dat, která je nezbytná pro vývoj technologií AI. Navíc se diplomová práce zabývá tvorbou děl s pomocí AI. Hlavním cílem diplomové práce je podrobně analyzovat úpravu licencí k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat a popsat právní režim výstupů generovaných za použití AI. V tomto ohledu se diplomová práce rovněž věnuje podmínkám, za kterých mohou vzniknout autorská práva k výstupům generovaným s pomocí AI. V souhrnu by diplomová práce měla poskytnout ucelený přehled pro uživatele AI z řad veřejnosti a zlepšit jejich porozumění a orientaci ve vztahu AI a autorského práva.

Analýza licencí k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat ukázala, že právní úprava nevědomky brzdí inovace v oblasti AI na území EU tím, že omezuje přístup k datům a zvyšuje náklady na vývoj, což může

¹⁶JUDr. et MgA. Petra Žikovská, Ph.D. je vedoucí Centra práva duševního vlastnictví na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Kontakt: zikovska@prf.cuni.cz

vést k vytváření méně kvalitních nástrojů AI. Lze konstatovat, že právní úprava dává přednost ochraně autorských práv před technologickým pokrokem.

V oblasti tvorby s využitím AI zjištění ukázala, že klíčem ke vzniku díla chráněného autorským právem je dostatečný tvůrčí vklad uživatele AI, který uživatel projevuje skrze prompt. Tento způsob projevu umožňuje uživateli vyjádřit svou osobnost a umožňuje mu stát se autorem výstupu generovaného s pomocí AI. Praktický test na výstupech generovaných pomocí nástroje DALL·E 3 potvrdil, že tvůrčí rozhodnutí vyjádřená v promptu jsou pro vznik díla nezbytná.

KLÍČOVÁ SLOVA

AI; autorské dílo; automatizovaná analýza textů nebo dat

ABSTRACT

The thesis focuses on copyright aspects related to the development and use of AI. In light of the ever-increasing importance of AI in society, the thesis describes how this technology affects copyright law. The thesis focuses on a general interpretation of the term AI, discusses the concept of a work in the sense of copyright law, and further explores the field of automated text and data analysis, which is essential for the development of AI technologies. In addition, the thesis deals with the creation of works with the help of AI. The main objective of the thesis is to analyse in detail the regulation of the licences to reproduce a work for the purpose of automated text or data analysis and to describe the legal regime of the outputs generated using AI. In this respect, the thesis also discusses the conditions under which copyright may arise in AI-generated outputs. In summary, the thesis should provide a comprehensive overview for public users of AI and improve their understanding and orientation on the relationship between AI and copyright. The analysis of licenses to reproduce works for the purpose of automated text or data analysis has shown that legislation unwittingly hinders AI innovation within the EU by limiting access to data and increasing development costs, which may lead to the creation of lower quality AI tools. It can be concluded that legislation prioritises copyright protection over technological progress. In the area of AI-powered creation, findings have shown that the key to the creation of a copyrighted work is sufficient creative input from the AI

user, which the user expresses through the prompt. This mode of expression allows the user to express their personality and enables them to become the author of the AI-generated output. A practical test on the output generated by DALL·E 3 confirmed that the creative choices expressed in the prompt are necessary for the creation of the work.

KEYWORDS

AI; Artwork; Automated Text or Data Analysis

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/189968>

Zvolené téma autorskoprávních aspektů spojených s vývojem a využitím umělé inteligence (AI) je velmi aktuální, a to i s ohledem na překotný technologický vývoj systémů generativní umělé inteligence, na kterou je právní systém připraven jen velmi omezeně. I proto považuji výběr tématu za zdařilý a vhodný pro zpracování formou diplomové práce.

Zvolené téma vyžaduje kromě obecných základních právně-teoretických znalostí též užší právní specializaci, znalost odborné literatury, zejména zahraniční, a dalších pramenů včetně související judikatury, ale i věcných souvislostí. Diplomant musí znát jak české, tak zahraniční zdroje a právní úpravu *de lege lata*. Použité metody jsou adekvátní zpracovávanému tématu, seznam pramenů je dostačující.

Diplomová práce se zaměřuje na autorskoprávní aspekty vývoje a využívání generativních systémů umělé inteligence s ohledem na stále masivnější celosvětový vývoj a potažmo využívání umělé inteligence, zejména modelů generativní umělé inteligence. Na základní výklady pojmů právních i technických v úvodních kapitolách v míře potřebné pro další výklad navazují stěžejní kapitoly. Za zásadní považuji podrobnou analýzu zákonných licencí k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat na komunitární, a zvláště na národní úrovni, a její kritické zhodnocení obsahující i vlastní názory diplomanta. V detailu se věnuje rozboru výjimky pro automatické vytěžování textů a dat, která zásadním způsobem ovlivňuje

možnosti učení generativních systémů umělé inteligence. Právě detailní právní rozbor této nové zákonné výjimky v širších souvislostech pak prokazuje autorovo pochopení problematiky a jeho schopnost formulace poučeného názoru, což v situaci, kdy prakticky neexistují soudní rozhodnutí v dané věci, není jednoduché.

Stejně tak považuji za důležitý i rozbor možností vzniku autorskoprávní ochrany vstupů (promptů) a výstupů generovaných modely umělé inteligence nebo s pomocí takových modelů umělé inteligence včetně závěrečného praktického testu. O některých závěrech autora lze diskutovat, avšak to nijak nebrání zřejmému závěru, že se autor v dané problematice velmi dobře orientuje a je schopen formulovat samostatný názor na problematiku. Předložená práce je zpracována v dostatečném rozsahu. Výklad je logický, systematický. Převažuje zpracování popisnou a analytickou metodou. Stylistická úroveň je vyhovující, rovněž tak práce s poznámkovým aparátem. V práci nenalézám zásadních pochybení. Předložená práce tak bez dalšího splňuje požadavky kladené na tento typ prací.

Závěrem lze shrnout, že se jedná o práci velmi kvalitní, která si klade nelehký úkol, a sice analýzu problému, který doposud postrádá stabilní ukotvení v právním řádu a především v rozhodovací praxi soudů, ať již národních či SDEU. Problematika generativních systémů umělé inteligence je zde pojata komplexně a zabývá se, jak právními problémy vznikajícími na „vstupu“, tedy při učení umělé inteligence, tak i na „výstupu“, kdy výstupem bývá často výtvar podobný, či zaměnitelný s výsledkem tvůrčí činnosti člověka. Autor analyzuje i projevy tvůrčí činnosti člověka, které se mohou otiskovat právě do promptů, tedy požadavků směřujících ke generativním systémům umělé inteligence. S touto možností počítá i velká část akademické obce, ale samozřejmě je vždy třeba posuzovat konkrétní případ a míru tvůrčího přínosu otisknutého v předemných promptech, což může být na úkor právní jistoty eventuálních uživatelů. Pisatel práce dochází k závěru, že pro vznik díla je zapotřebí lidské tvůrčí činnosti, a že umělci by neměli ustupovat umělé inteligenci, ale využívat ji jako svého nástroje, s čím nelze než souhlasit.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).
